

naša luč

1987
april
4

Slovenija

Moja dežela.

MARIBOR

Na stičišču skrajnih vzhodnih izrastkov Alp in začetki Pannonske nižine, kjer se križata obalpska in obdravska pot, so v srednjem veku zgradili na Piramidi grad kot obmejno obrambno trdnjavo proti madžarskim vpadom. Na prodno ravnico pod njim se je stisnilo naselje Marpurk, sredi prejšnjega stoletja poslovenjeno v Maribor. To je „toti pecirk“.

Iz zanikrnega tržiča, ki pa je bil vedno podjeten in delaven, je nastalo mesto, štajerska slovenska metropola, versko, upravno, kulturno in gospo-

darsko središče slovenskega Podravja. Maribor je največje industrijsko mesto v Sloveniji: prva je kovinska industrija, druga tekstilna. Maribor je tudi pomembno turistično izhodišče v vse smeri.

Na gornji strani starega mesta stoji ob Dravi Pristan. Gručo starih, nizkih hiš prečkajo tesne uličice. Ob Dravi stoji Vodni stolp, ostanek starega mestnega obzidja pa je Sodni stolp. Sredi značilno lijakasto oblikovanega Glavnega trga stoji baročni Marijin steber, za njim Rotovž. Rotovški trg krasijo oboki in baročna Alojzijeve cerkev. Malo naprej stoji stolnica,

nekdanji sedež škofa Slomška, ki je središče lavantinske škofije prenesel iz Št. Andraža na Koroškem šem in tako rešil štajerske župnije nemškega vpliva. Ozka Gosposka ulica je mariborski „city“, njegov trgovski del. V mestu je še vsega drugega na pretek: eden najbogatejših muzejev v Sloveniji Po-

krajinski muzej, Umetnostna galerija, Univerzitetna knjižnica, Narodno gledališče, univerza, založba Obzorja, nekdanji Narodni dom, spomenik talcem na kraju, kjer so Nemci postrelili 667 žrtev, mestni park z vsake vrste domačim in tujim drevjem in z akvarijem sladkovodnih in morskih živali.

Lep je sprehod na Kalvarijo, od koder je čudovit razgled na mesto in okolico. Kopališče na Mariborskem otoku je sodobno urejeno. Vodne športe je možno gojiti na zbiralnem jezeru nad elektrarno.

V Maribor je vredno iti tudi na posebne štajerske jedi. To so štajerska juha, štajerske bržole, štajerski koštrun, svinjsko meso in klobase v tuniki, štajerski lonec, kislo zelje

Dalje na str. 35

Moje mesto

Na severu te male domovine je mesto, kjer sem bil nekoč doma.

Nad njim so nizke gozdnote planine in dobra volja vedrega neba.

Tam so vse hiše starega spomina in, koder ozke ulice gredo, ne manjka krčem in ne manjka vina in ne ljudi, ki ga pijo.

Tam je še reka s trdnimi mostovi in skritimi zelenimi potmi za polrazpadlimi zidovi in toliko zaljubljenih oči.

In tam je park in v ribniku labodi in dolg kostanjev drevored, ki nekam tja v predmestje vodi, kjer se prične in neha drugi svet.

Na tujem kje so ljubši mi večeri od utrudljivih jutranjih skrbi, a tukaj dan enako merim kot hitri beg ljubezenskih noči.

Ker ko prebiram blažene spomine dekliških sanj in deškega srca, vem, da sem bil, da sem, da bom doma na severu te male domovine.

Kajetan Kovič

NASLOVNA FOTOGRAFIJA

MIRNA PEČ je prikupna gručasta vas v najbolj razširjenem delu doline Temenice.

več ne doseže jih naše oko ...

Naš pesnik Oton Župančič poje v pesmi Duma o lepotah domovine in lepotah tujine. Čeprav hoče samega sebe prepričati, da se lahko domovina razširi na ves svet, se vendar ne more ob misli na naše izseljence znebiti neke otožnosti. Pravi:

„... tamkaj v Ameriki, tamkaj v Vestfaliji
so nam izginili — več ne doseže jih
naše oko ...“

Izseljevanje ljudi z rodne grude pomeni za vsak narod, od katerega odhajajo, odtekanje krvi. Če je ta narod majhen, kot je naš, je ta izguba krvi še posebno boleča. Saj ne bo mogoče storiti čudeža, da bi ta kri ostala večne čase slovenska.

Vsekakor pa bi bilo prečrnogledo misliti, da je izseljevanje samo zlo. Velikokrat pomeni za posameznika rešitev, za novo domovino obogatitev, pa tudi za staro domovino kapital.

Če reže nekemu domovina premajhen kos kruha, ker je pač revna, bo ta v tujini skupaj s svojo družino vsaj sit. Če koga duši doma nedemokratska družbena ureditev, bo v demokratskem prostoru, čeprav na tujem, lahko vsaj pošteno zadihal. Ali naši znanstveniki po svetu: govorimo o naši tretji univerzi, to je, o petsto do šeststo slovenskih profesorjih, ki učijo po mednarodnih univerzah. Slovenija je premajhna, da bi jih mogla zaposliti na svojih dveh univerzah. Sedaj bogatijo mednarodno zakladnico duha.

Lahko pa je bivanje naših rojakov v tujini kapital celó za Slovenijo. Kdaj? Predvsem v primerih, ko so dosegli na tujem pomembnejša mesta v družbi, s tem pa zveze na višji ravni. V določenih trenutkih bodo lahko s svojo besedo pomagali Sloveniji do njenih pravic, denarnih posojil ali podobnih upravičenih želja. Sicer je pa sleherni Slovenec tihi propagator slovenske poštenosti, delavnosti in kulture, če živi v skladu z našim narodnim značajem.

V vsakem primeru je dolžnost izseljencev, da ostajajo svojemu narodu zvesti. Sleherni narodnost je vrednota in k bistvu vrednote spada, da jo je treba ohranjati in dalje razvijati.

br

Založnik: Avguštin Čebul,
župnijski urad št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austria

NAROČNINA (v valuti zadev- ne dežele):

Avstrija 140 šil.
Anglija 7 fun.

Belgija	450 fran.
Francija	70 fran.
Italija	15.000 lir
Nizozemska	23 gld.
Nemčija	22 mark
Švica	20 fran.
Švedska	70 kron
Avstralija	12 dol.
Kanada	15 dol.
ZDA	12 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUČI.

PRINTED IN AUSTRIA

BODITE SI BRATJE!

„Zapoved, glejte, ta je moja, da ljubite se med seboj, kot jaz vas ljubim, se ljubite in zvesti bratje si bodite!“

To je Gospodovo naročilo učencem ob njegovem slovesu pri zadnji večerji pred Kalvarijo velikega petka.

Zapoved — revolucija — ljubezni nas vodi daleč. Njen cilj je vesoljno bratstvo: * bratstvo v narodih in med narodi, * bratstvo med Vzhodom in Zahodom, med Severom in Jugom, * ljubezen med Bogom in človekom. Nekaj nedoumljivo velikega in pomembnega. Pa tudi nujnega. Kajti nimamo izbire; stojimo namreč pred odločitvijo: ali se bo človeštvo pobrati lo ali pa bo izgini lo z obličja zemlje...

Problem bratstva mora postati torej del našega življenja. V bližnjem videti brata pomeni namreč, da se čutim zanj odgovornega, pomeni, da tudi njemu privoščim dobrine, ki so predmet mojih želja in cilj mojih naporov. Te dobrine so: zdravje, hrana, vzgoja, izobrazba, življenjski prostor in svoboda, skratka urejene družbene razmere s polnim priznanjem človečanskih pravic.

Bratstvo se začenja tedaj že v vsakdanjem življenju: s prijazno besedo, uslužnostjo in potrpljenjem doma, na cesti in na delovnem mestu, z vestnim opravljanjem stanovskih dolžnosti, z miloščino v dobre namene, z odprtostjo za probleme bližnjega, z bistrovidno presojo javnega življenja, z razkrinkavanjem prevar in laži, z nastopanjem za resnico, pravico in svobodo, s solidarnostjo z malimi, tlačeni, izkoriščanimi in preganjanimi, s socialno zakonodajo in kulturnim delovanjem, skratka z odgovorno navzočnostjo v življenju družbe.

Tisoč možnosti!

Dva tisoč problemov...

„Zvesti bratje si bodite!“

Za ta visoki cilj, sestre in bratje, pa moramo plačati ceno: spreobrniti se moramo! Vrniti se moramo k izviru našega bratstva, h kateremu nas kliče Jezus, ki naroča:

„Ljubi Gospoda, svojega Boga, z vsem srcem in z vso dušo in z vsem mišljenjem.“ In: „Ljubi svojega bližnjega kakor sam sebe.“

To je, ljudje božji, edina pot v resnično bratstvo. Vodi sicer čez Kalvarijo velikega petka, a pripelje v veselje velikonočnega jutra.

Lojze Šuštar

Kaj je zapovedano?

Če bi bil človek dovolj pаметen in moder ter bi mogel sam iz resničnosti in božjega razodetja razbrati, kaj je zanj v konkretnem položaju dobro, če bi bilo njegovo srce dovolj čisto in iskreno, da bi vedno sam odkril, kaj je prav, bi posebnih nravnih norm in zapovedi, ki jih nalaga kaka avtoriteta od zunaj, sploh ne bilo treba. Ker pa človek na nravnem področju sam vsega ne spozna in tega tudi ne more, so norme in zapovedi neobhodno potrebne. Ves njihov smisel pa je pomoč za uresničenje dobrega. Zapovedi pomenijo razbremenitev posameznika pri iskanju tega, kaj je prav, in so kašipoti, prepovedi pa ograja ob nevarnih poteh in zapora slabih poti. Zapovedi in prepovedi pa človeka nikdar ne silijo, ampak le opozarjajo njegovo vest, da človek v svobodni odločitvi sam odgovori. Če mnogi mislijo, da bi bilo življenje brez zapovedi in prepovedi lažje in lepše, je ravno nasprotno res: bilo bi težje in nevarnejše, ker bi se človek sam ne znašel. Komur je kaj do tega, da uresniči smisel življenja, da postane srečen in se vedno bolj razvija in živi v miru in zadovoljnosti v občestvu z drugimi, je za zapovedi in prepovedi ter za avtoriteto, ki jih oznanja in razlaga, hvaležen.

Nraвне norme je torej treba razumeti v njihovem pozitivnem pomenu kot klice in vabila, kot navodila in opomine, naj človek dela dobro, uresniči vrednote, se razvija in postaja srečen in ne škoduje samemu sebi. Ker otrok še nima čuta za vrednote in celotni nraveni red in smisel

življenja, so zanj v vzgoji zapovedi in prepovedi, ki mu jih posredujejo drugi, neobhodno potrebne. Avtoriteta staršev in vzgojiteljev nekako nadomesti otrokovo nezmožnost vrednotenja. Usodno pa je, če odraščajoč in zrel človek na moralnem področju ostaja na otroški stopnji in se zadovoljuje z avtoritativnimi zapovedmi in prepovedmi, ne da bi uvidel njihov smisel in pomen. Potem občuti etične norme res le kot utesnjevanje in omejevanje življenja od zunaj. Razumljivo je, da se jih hoče otresti. Pokorščina je za tistega, ki jo pojmuje le kot uklon tuji oblasti in kot odpoved lastnemu odločanju in svobodi, težka in neprijetna.

Moralna vzgoja — in samo-vzgoja — obstaja predvsem v tem, da dobi človek na podlagi pouka in lastne izkušnje vedno več vpogleda v notranji smisel zapovedi in prepovedi. Zato je uvidevnost nravnih norm večje važnosti kakor pa njihovo učenje na pamet. Kdor v dobri utemeljitvi dobi vpogled v celotnost nravnega reda in v notranjo povezanost posameznih zapovedi in prepovedi med seboj, ima trdnjšo podlago in učinkovitejšo smernice za življenje, kakor pa kdor stoji le pod pritiskom zunanje avtoritete.

Kar je torej za-povedano ali pre-povedano, mora biti najprej tako povedano, da človek to razume in uvidi. Za-povedano more biti le to, kar nujno sledi iz povedanega, pre-povedano le to, kar je v nasprotju s povedanim. Resnica o človeku in njegovem življenju, o božjem načr-

tu s človekom, o smislu in vrednosti življenja, o njegovih razsežnostih in njegovem cilju je podlaga za vse moralne norme, zapovedi in prepovedi. Ne ukazovanje, ampak oznanjevanje, ne hudovanje, ampak razlaganje, ne moraliziranje, ampak utemeljevanje, morajo biti v središču moralne vzgoje, seveda vedno z ozirom na stopnjo človekove zrelosti.

Danes mnogi ugotavljajo velik odpor proti zapovedim in prepovedim na moralnem po-

dročju. Govorijo o krizi moralnih načel in nravnega reda. Vendar danes človek prav tako hrepeni po sreči in išče potov do njene uresničitve kakor kdaj prej. Kjer uvidi, da so mu moralne norme in zapovedi res v pomoč, jih je pripravljen sprejeti. Kriza torej ne zadeva toliko nravnih vrednot samih, ampak bolj njihovo posredovanje, utemeljitev in razlago. To pa je veliko težje kakor pa enostavno avtoritativno ponavljati zapovedi in prepovedi.

(dalje na strani 5)

Tone Kralj, TRPEČI KRISTUS, litografija, 1931

Na poti v Emavs

Veliki teden je vselej nekaj posebnega. Nenadoma začutiš, da to pač ni navaden teden, ampak da je to čas, ki sega v našo dušo in razpoloženje. Velika noč, kako čudovito zveni ta beseda! Pirhi, žegen, procesija, vse to nam hodi po glavi in nehote mislimo na vse to, pa četudi nimamo sicer več kaj dosti časa za nedeljsko bogoslužje.

Za gospodinje lahko rečemo ob tem samo: uboge gospodinje! Vsaka poskuša za veliko noč postaviti celo stanovanje na glavo, ga pospraviti, počistiti in urediti, da je potem kot iz škatlíce. Pranje zaves, pomivanje oken, pospravljanje po omarah, zračenje . . . Še dobro, da jim vsaj malo pomaga „dekla Mica“, pralni stroj, sicer bi bile še bolj izčrpane in izmučene. Če bi jih kdo vprašal, zakaj se prav te dni toliko trudijo in mučijo, bi ga verjetno samo debelo pogledale in mu začudeno odgovorile: „Ker je vendar velika noč! Praznik!“ Praznik, ko se mora tudi na zunaj poznati, da je res praznik. Stanovanje je kot praznična obleka, v kateri se počutiš praznično in ki ti daje občutek, da tisti dan, ko si jo oblečeš, ni navaden dan. — Naporno delo je poplačano, ko na velikonočno jutro slovesno obhajamo vstajenje, po njem pa zasluženi domači žegen. Zvonovi oznanjajo veselo sporočilo: **Kristus je vstal, aleluja!**

Je vse to, kar sem napisal, res tako? Ko bi bil te vrstice napisal naš pisatelj Finžgar, bi to gotovo vsaj za takrat veljalo za naše kmečke domove.

ZDOMČEVA MOLITEV

Moj Bog, daj mi, prosim te, moč, da bom molil, in daj mi milost, da bom — kot moji dobri predniki, ki jih v svoji krvi, v svoji misli in v svojem načinu življenja prenašam po tem širnem svetu — neomajno veroval vate in trdno zaupal v smisel vsega svojega življenja, pa naj bo že muka ali radost. Amen.

A. S.

Kaj pa pri nas v tujini? Je tudi tukaj toliko pospravljanja in pripravljanja za praznik velike noči? Gotovo bi naredil krivico našim dobrim zdomskim materam, ki se bodo potrudile, da bo tudi tu v tujini doma vse pospravljeno in urejeno, če bi rekel, da tega ne delajo več. Vendar se nam poleg tega pospravljanja v naše družinsko življenje vse bolj vtihotaplja neki nov duh, ki ne premore več tega posluha za **božje** in za **praznično**.

Nemški kolegi vsako leto bolj tožijo, češ da imajo za veliko noč vedno slabši obisk. To velja še posebno za udeležbo mladih, ki odhajajo za veliki teden večinoma kam na počitnice . . .

Prosti dnevi za veliko noč niso več dnevi skupnega življenja v družini, ampak so priložnost, da mladi „odletavajo“ iz družine, da se ne čutijo več vezane doma pri starših, da poskušajo sami „imeti kaj od življenja“, kot se to moderno lepo reče.

Namesto veselega pričakovanja in praznovanja velike noči se v naše družine vedno globlje zasaja trn ločitve in razdora, namesto skupnosti se zmeraj bolj poudarja „samostojnost“ vsakega posameznega člana družine. Kako naj se potem mati še veseli pospravljanja in priprav na praznike, ko pa vidi, da mnogim mladim to nič več ne pomeni, saj komaj čakajo, da bodo „zleteli“ od doma!?

Vse več mladih ljudi je na poti iz Jeruzalema v Emavs!

Ne, mladi si ne želijo skupnega praznovanja v „Jeruzalemu“ (se pravi doma), ampak so razočarani in iščejo novo pot. Zgodba učencev na poti v Emavs je zmeraj bolj navzoča po naših družinah.

Sveto pismo poroča, da sta bila učenca na poti v Emavs. Pridružil se jima je Jezus in ju vprašal, zakaj sta žalostna in potrta. Njuna pot v Emavs ni bila pot veselja, marveč v resnici beg pred vsem, kar sta doživela v velikem tednu.

Si ti edini tujec v Jeruzalemu . . . ?

Sem jaz edini tujec v Jeruzalemu, ki ne vem, kaj se godi v naših družinah? Ne vem ničesar o neso-glasju, o ranah, ki se odpirajo vsak dan znova, ker mnogi mladi kljub dobremu zgledu staršev ne najdejo več poti k nedeljski maši, ampak si iščejo rešitev svojih problemov zunaj družine in zunaj krščanskega občestva . . . ?

Ko Jezus vpraša, kaj je bilo, se strne odgovor v eno samo tožbo. Mi pa smo upali . . . Čisto sta razočarana. Z veseljem in navdušenjem sta se pridružila Jezusu, saj je znal tako čudovito govoriti in navduševati. Njegova dobrotu in ljubezen sta bili magnet, ki je pritegnil vsakega dobromislečega in čutečega mladega človeka. Upali so, da bodo z njim lahko uresničili svoje načrte. Kako kratko je bilo to upanje! Veliki petek, dan križanja, je podrl vse načrte in vsa upanja. Doživeti sta morala, da je bil Jezus nenadoma brez moči, izročen na milost in nemilost človeški hudobiji. In ta se je znala maščevati za vse svoje poraze. Kristus je ponižan, pribit na križ in vsega je konec! Kaj preostaja drugega kot umik, beg daleč proč, saj je ugasnilo vsako upanje?

Zakaj doživljajo naši mladi občutek velikega petka? Zakaj mislijo, da jim Kristus ne more dati moči za novo življenje, za tisto življenje, ki ga hočejo doživeti in imeti sami? Se njihove želje res tako zelo razlikujejo od evangelija? Od naukov, ki jih oznanja Jezus po Cerkvi? Smo postali kristjani res tako nemočni, da ne zmoremo več pokazati mladim, da nas evangelij resnično krepi, bogati in nas dela boljše? Je zahteva po odpovedi in žrtvi za uresničitev evangeljskih naukov res tisti odbijajoči moment, zaradi katerega morajo mladi bežati v Emavs? Je naša krščanska beseda in naše krščansko življenje res tako slabotno in nepri-vlačno, da mladih ne moremo več navdušiti, da bi šli skupaj z nami skozi veliki petek do zmagoslavja velike noči?

Zakaj da sta žalostna, zanima Jezusa. In njun od-

**Luč in Bog je, radost in življenje!
Svetlejši iz noči zasije dan,
življenje mlado vre iz starih ran
in iz trohnobe se rodi vstajenje.**

Ivan Cankar

govor? Vsi smo upali . . . , pa se je obrnilo čisto drugače. „O nespametna in počasnega mišljenja za verovanje vsega, kar so pripovedovali preroki!“ jima na to odgovarja Jezus. Dolgo je moral ponavljati že vse znano, da sta ga končno po lomljenju kruha spoznala in doživela vstajenje in radost.

Pridružil se jima je!

Se bomo tudi mi pridružili vsem svojim in jim pomagali prek razočaranj, da bomo mogli vsi skupaj — pri lomljenju kruha, pri vstajenju in veliki daritvi — dojeti in sprejeti Kristusa? Ne samo za veliko noč: za vse svoje življenje!

Pridružimo se „učencem na poti v Emavs“ in jim pokažimo, kako nesmiselno je iskati veliko noč po letoviščih in smučiščih, saj nam je dosegljiva samo pri lomljenju kruha. Za to pa nam je potrebna potrpežljivost in božja pomoč. Naj postane veliki teden poleg pospravljanja stanovanja za nas teden, ko bomo našli čas za pogovor s Kristusom, da bomo imeli voljo in pogum praznovati veliko noč skupaj, saj ta odpoved ne bo odveč: praznovanje velike noči pomeni namreč zmeraj veselje in zmago nad slabim ter našo povezanost z Bogom.

Rad bi bil kot Kristus in se vam pridružil, vsem vam, ki ste razočarani in obupani, rad bi vam povedal, da je Kristus vstal tudi za vas. Rad bi vas povabil h gostiji, k lomljenju kruha, k sveti maši. Tam se bomo vsi obogatili.

Pridi, Kristus te čaka!

Tvoj don Kamilo

Kaj je zapovedano?

(nadaljevanje s 3. strani)

Starši s svojimi odraščajočimi sinovi in hčerami navadno močno doživljajo to krizo, cerkvena avtoriteta s svojimi verni-

ki prav tako. S tem pa še ni rečeno, da je mladi rod slabši, kakor pa je bil nekdanji, ali da so verniki danes manj sprejemljivi za npravne vrednote kakor nek-daj. Spremenil se je le položaj. Danes ni več tiste enotnosti v gledanju na moralne dolžnosti kakor nek-daj in smernice za

življenje so mnogo številnejše in različnejše in si med seboj nasprotujejo. Kdor zna človeku bolj uvidevno prikazati vrednost, pomen in korist npravnih norm, jih bolj verodostojno in prepričevalno razložiti, bo več dosegel.

(po NOVI MLADIKI 1978)

Nekaj sadežev iz Rebulovega VRTA BOGOV

Med *drinkom* na vrtu se sproži debata o tem, kako bi bilo s katoliško Cerkvijo na Slovenskem danes, ko bi bila med vojno obrnila z Osvobodilno fronto.

Eno od mnenj je radikalno:

„Tudi ko bi bili šli vsi, od škofa Rožmana z njegovimi kanoniki do Katoliške akcije, od akademskih starešin do podeželskih mežnarjev v Osvobodilno fronto, kakor si je želel Kocbek, bi bila danes katoliška Cerkev popolnoma na istem, v istih tesnobnih vodah, se pravi v isti polilegali, kot je danes.“

Oporeka drugačno mnenje:

„Vmes bi bila neka temeljna razlika: slovenskim komunistom bi namreč manjkal argument o kolaboraciji!“

„Na Češkem ni kolaboriral nihče. Kardinal Beran je bil povratnik iz Dachaua. Pa je s Cerkvijo tam še dosti slabše. Kolaboracija je pač komunistom hvaležen argument. A šlo bi tudi brez njega, v boju proti Cerkvi. Leninističnemu arzenalu menda ne manjka argumentov. Sicer pa, kar se tiče razmerja leninizma do religije, gre za neko vesoljno konstanto, ki gre preko celin...“

„A družbenopolitično bi se Cerkev vsaj počutila brez kompleksov, v samozavesti svoje edinstvene domoljubne tradicije, počutila bi se neposredno dedinjo Cerkve Majške deklaracije...“ sledi ugovor.

Je na Slovenskem šlo za državljansko vojno ali ne?

Diskusija za pod nečim umirajočim...

Prvi sogovornik: „Domobranstvo v obsegu, v kakršnega se je razmahnilo, ne bi moglo nastati samo iz izključno politične volje, recimo iz kvizlinškega razpoloženja neke ljubljanske politikantske klike. Ta bi lahko spravila pokonci neko številčno omejeno brambovstvo, ne vojske, ki je po številu tekmovala s partizansko, po bojni vnemi pa ni zaostajala za njo. Domobranstvo je izvirno zraslo ne iz neke kolaborantske

politične igre — kdo na Slovenskem je mogel želeli zmago Osi in sploh verjeti vanjo? —, ampak iz odpora ljudskega krščanskega etosa proti ekscesom Osvobodilne fronte in njene sovjetske označenosti. Kar pa se komunizma tiče, je ljubljanska škofija imela na bralnem pultu še svežo papeško encikliko, kjer je bil dvakrat napisan pridevnik *satanističen*...“

Drugi sogovornik: „A tisto encikliko je prebrala nominalistično, kakor je pač v tradiciji na Slovenskem, na tej gredici, ki ostaja še naprej ruralna in folklorna, brez odraslejšje civilnosti, brez pravega političnega čuta. Priznam: noben katoliški škof na svetu, tudi obdarovan z večjo politično nadarjenostjo kot Rožman, se ne bi bil mogel ogreti za gibanje, ki ga je manevrirala stalinistična Partija. A lahko bi se bil spomnil na to, kako se je za časa prve svetovne vojne obnašal do nemških okupatorjev v Belgiji kardinal Mercier. Enciklik, takšnih ali drugačnih, Slovenec ne bere, ampak se jih uči na pamet. Ali ni huda ironija v tem, da so se na Slovenskem v svoji taktiki zmotili prav tisti, ki so se imeli za specialiste protikomunizma? Sicer pa, kaj je bil dejansko stalinizem, za to je svet zvedel po desetletjih...“

Prvi sogovornik: „Stalinovega policijskega socializma niso odkrili šele razni Solženicini, Štajnerji in Ginzburgove. Odkril ga je bil že pred vojno Gide. V spektakularni grozljivosti so ga v tridesetih letih odkrili moskovski procesi. Slovenski inteligenci ga je odkril Plivier z znano novelo v Kocbekovem *Dejanju*. Kdor je imel oči za gledanje dejstev in ne privodov, je imel že v letu 1940 Stalinov identikit do kraja izrisan. Slovenski konservativni katolicizem je takšne oči imel. Da je bila njegova analiza stalinizma verodostojna, mu morajo priznati tudi komunistični zgodovinarji...“

Tretji sogovornik: „Tole se vprašam: le kaj se je zgodilo, da se je

vzviharilo slovensko ljudsko dno — tisto verno, od prvih petkov in romanj do farnih prireditev in kaplanske dramatike — in planilo iz svoje narodne ponižnosti ter ponorelo od pušk in bomb?“

Prvi sogovornik: „Seveda se je moralo zgoditi nekaj strašnega: morala je začeti teči kri, v Stalinovem imenu in slogu. Prepaj je bil že tako globok, da bi bile Vaške straže nastale tudi, ko bi jim Italijani ne bili dali orožja. Noro ogorčenje bi jih bilo oborožilo z vilami in krampi...“

Drugi sogovornik: „Dvomim, da bi se bila ta naša narodna ponižnost, kakor jo imenuješ, oborožila sama.“

Prvi sogovornik: „Zgodovina bo morala ugotoviti, da se je odpor še prej kot iz političnega odija razvil iz razžaljenega krščanskega etosa, ob tekočih likvidacijah duhovščine in nosilcev katoliške strukture na vasi. Skratka: izvirno je šlo za versko vojno. Da pa je odpor prišel iz krščanskega ljudskega dna, je dokaz v tem, da proti Osvobodilni fronti ni zagorelo trško meščanstvo, ampak kmečko-proletarska revščina. Dolenjske na čelu z njenim najsiromašnejšim delom, s Suho krajino, to slovensko Samarijo...“

Drugi sogovornik: „Ampak kdo je potem zajel te plamene v svojo kuharijo in jih razpihljal? Nesposobna politična garnitura provincialnih mer in večkrat vprašljive krščanske etičnosti?“

Prvi sogovornik: „Vsekakor ob tem kmečko-proletarskem odporu ni kaj šariti z buržoazijo, razrednostjo in drugo takšno mnemotehniko. Tudi s pojmom izdajstva bo treba operirati racionalneje. Zakaj če je osrednja, torej kulturno klasična in politično narodotvorna Slovenija mogla postaviti na noge petnajst tisoč izdajalcev proti nekaj večjemu številu borcev za svobodo, potem slovenski narod ni vreden, da nosi naprej svoje ime pod soncem...“

Debata, od katere začneš skupaj z javorom hirati tudi sam.

med vrsticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

CERKEV V SEDANJEM SVETU: TEKMOVANJE ALI SODELOVANJE MED CERKVIJO IN DRŽAVO?

Država, v kateri danes živimo, skuša (*Cerkev*) čim bolj izriniti iz vsega javnega življenja in sploh iz slehernega tudi posredniškega vplivnega območja na ravnanje in obnašanje ljudi v javnih zadevah. Država vidi v Cerkvi tekmeča za politično oblast, vsekakor tekmeča za vpliv na ravnanje ljudi.

Ideološko usmerjena država, ki si postavlja za cilj določeno družbeno ureditev, kar je vsekakor država, ukrojena po leninističnem vzorcu, je nujno totalitarna. Tako država pa ne prenese niti nasprotnikov niti sodelavcev. Zahteva in tudi uveljavlja popoln monopol svoje oblasti.

V primeru katoliške Cerkve pa vidi država še posebej povečano nevarnost. Gre za organizacijo, ki ima svoj vrh zunaj države, torej zunaj območja, ki ga lahko neposredno nadzoruje. To pa pomeni stanje, ki je v popolnem nasprotju z njeno doktrino, stanje, ki ga mora prenašati, ker ga zaenkrat ne more spremeniti, se pa z njim nikoli in pod nikakršnimi pogoji ne more sprijazniti. Zanj je to v bistvu stanje nepopolno izvedene revolucije.

Pravega in iskrenega sodelovanja med Cerkvijo in državo zato ne more biti, kljub stalnemu razglasjanju dobre volje, zlasti na različnih sprejemih za predstavnike tako imenovanih verskih skupnosti. Objektivno je to stanje vsiljene koeksistence, ki obstaja samo zato, ker ga ne more spremeniti. Bo pa naredila vse, kar je v njeni moči, da ga čim bolj preusmeri v svojo korist.

Med NOB se je to že zgodilo. Krščanski socialisti so bili izkoriščeni za to, da so s svojim delovanjem v OF pripomogli ne k uveljavljanju svojih vizij o prihodnji družbeni ureditvi, pač pa da so pripomogli priti na oblast sedanjemu političnemu režimu.

Če govorimo o zadržanju krščanskih socialistov, pomeni, da je bil končni rezultat posledica njihove politične kratkovidnosti in nemoči, pa tudi nemoči njihovega moralnega prepričanja. Postal so bolj samo socialisti kot krščanski socialisti.

Usoda krščanskih socialistov oziroma kristjanov v OF pa je pouk in izziv tudi za današnji čas. Gre skoraj za popolno istovetnost položaja. Ne sodelovati namreč pomeni zapirati se v družbeni in politični geto. To je

obsodba na lastno zanikanje. Prav zato sedanji politični režim v svojem prizadevanju za družbeno osamitev Cerkve stalno nadaljuje s prizadevanji, da jo potiska v družbeni geto, da vzdržuje travmo o krivdi med NOB (pogrevanje in karikiranje primera škofa Rožmana je tipičen zgled!).

Sodelovati pod pogoji, ki jih narekuje politična oblast oziroma nosilec družbene moči, pa lahko pomeni postaviti se v vlogo orodja, ki ga ta uporablja za dosego lastnih ciljev. To je brez dvoma namen tudi sedanje države, kolikor vabi kristjane k sodelovanju. Saj jih ne vabi zato, da bi širila krščansko oznanilo. Vabi jih zato, ker meni, da bi njihovo sodelovanje bistveno pripomoglo k uresničevanju njenih ciljev.

Kljub navidezni zapletenosti je odgovor dokaj jasen. Treba je sodelovati, saj kristjan ne živi v socialni praznini. Kako naj se uveljavlja kot kristjan, če se iz družbe izloča?! Toda ostati mora suveren, neodvisen na svojem moralnem, etičnem, krščanskem področju. V nobenem primeru ne more in ne sme dopustiti, da bi se spremenil oziroma da bi ga spremenili drugi v svoje orodje. Nasprotno, sodelovanje ne pomeni samo sodelovanje pri izvajanju odločitev drugih, temveč tudi pri sprejemanju odločitev, pri določanju politike, ciljev. In to na vseh ravneh družbene zgradbe.

In če država razglaša svojo željo in pripravljenost za sodelovanje s kristjani, je to zopet tako, kot je to že bilo med vojno s krščanskimi socialisti. Na vsak način prepričati, da bi sodelovali pri oblikovanju ciljev in politike, pač pa jih spremeniti v svoje orodje. Pri krščanskih socialistih se je to v celoti posrečilo. Enako dobro pa se ji je to posrečilo tudi pri „uradni Cerkvi“ oziroma pri drugih katoličanih: doseči, da ne bodo pripravljeni sodelovati, ker s tem ne bodo mogli sodelovati pri določanju ciljev in politike ter jo postaviti v okvire svojega moralnega nauka. To se ji je tako imenitno posrečilo, da še danes uspešno deluje. In to v obeh smereh.

France Bučar

CERKEV V SEDANJEM SVETU, Ljubljana 86/št. 10—12.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: TOŽBA NAD ZAPOSTAVLJANJEM KRISTJANOV V JUGOSLAVIJI

Ljubljanski nadškof Šuštar je obsodil zapostavljanje vernih v Jugoslaviji. S kristjani, ki se udeležujejo ver-

skega življenja, ne ravna jo kot z „enakovrednimi partnerji“, je rekel nadškof v pogovoru s komunističnim partijskim časopisom *Borbo*.

To je bil prvi pogovor, ki ga je imel nadškof s tem listom. Tako v javnosti kot tudi na delovnem mestu kristjane zapostavljajo, je ugotovil. Obenem je rekel, da so se škofje pripravljali javno pogovarjati o vlogi Cerkve med „osvobodilnim bojem“ in v poveljnem času. Le tako je možno „zgodovinski resnici“ o ravnanju Cerkve v tistem težkem času pomagati, da pride na dan, je rekel nadškof.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 23. jan. 87/2.

DRUŽINA:

BREZ KULTURE JE NAŠ JUTRI MOČNO VPRAŠLJIV

Na jezikovno kulturo in narodnostno čutenje vpliva naša človeška drža. Če na jezik gledamo le kot na tehnično sredstvo, ga slabimo navznoter. Nesamozavest slovenskega človeka poraja tragikomične prizore, ko poslušamo na televiziji preprostega človeka, ki podlega političnemu in uradniškemu žargonu, ker se mu zdi, da drugače ne bo učinkovit, ali ker misli, da je taka ravnanja na najvišji domet jezikovne kulture. Zapustil je svojo živo in pristno govorico, misleč, da bo z drugo, vsiljeno, še bolj pristen.

Večkrat se ne znamo otresti podedovane nesamozavesti in pristajamo tudi iz komodnosti na to, da nam razni ideologi vsiljujejo tudi način izražanja. Enako velja tudi za tiste pastoralne delavce, ki s šablonskimi pridigami in nedomišljenimi stavki slabijo osebnostno in plemenito razmerje do človeka in besede. Tu je škoda dvojna: slabši oznanjevanje in izrazno moč jezika.

Besedi smo zavezani od začetka: z njo smo zavezani svoji slovenski usodi, ki nas je postavila v ta svet kot Slovence in ne kot kakšen drug narod. Prek besede smo doživeli eksistencialni čudež, saj veliko zgodovinarjev ugotavlja, da je bilo preživetje Slovencev v zgodovini pravi čudež.

DRUŽINA, Ljubljana, 8. feb. 87/3.

TELEKS:

PROPADANJE SLOVENSKE IDENTITETE

Slovinci se — enako kot zdaj še marsikdo na svetu — vse bolj zavedamo velikanskega pomena svoje naravnosti in kulturne dediščine. Dediščina nam pogosto vlija samozavest, ko vidimo, česa so bili zmogljivi predniki — predstavniki številčno večno majhnega, a duhovno pogosto bogatega naroda.

Če bi bilo na voljo dovolj denarja, bi lahko zgradili in uredili marsikateri muzej in rešili propada marsikaki spomenik (ali kar vse po vrsti), prav tako bi lahko dobili strokovnjake, ki jih slovenski narod sicer ima, vendar

jih njegove kulturne institucije ne morejo sprejeti na delo in plačati.

Vse kaže, da se bo stanje z letošnjim 1. julijem še bistveno poslabšalo. Do takrat bosta slovenska kultura in telesna kultura še financirani iz bruto dohodkov delovnih organizacij, po tem datumu pa iz ostanka čiste ga dohodka.

Ali naj čakamo, da bodo v Sloveniji rešeni nuklearka, Žirovski vrh, celjska Savinja in še kakšno tako podjetje, nakar bodo, kot se vedno dogaja, prišla v krizo druga podjetja, ali naj torej čakamo do leta 2000 in se šele potem lotimo reševanja tistega dela svoje dediščine, ki je že v katastrofalnem ali izredno slabem stanju?

Zaradi prostorskih utesenjenosti Slovenci zdaj ne moremo predstaviti sebi in drugim etnografskega dela svoje zanimive in bogate dediščine, kot to lahko storijo številni drugi narodi. Okrog muzejske stavbe bi bil park, v katerem bi bili postavljeni najznačilnejši primerki našega ljudskega stavbarstva in vseh slovenskih pokrajin, v tem etnološkem parku pa bi lahko obiskovalci videli tudi izdelke tradicionalne slovenske obrti, ki bi jih izdelovali naši obrtniki. Kdaj bomo imeli stalno razstavo o zgodovini Slovencev, se pravi svoj zgodovinski muzej, v katerem bomo lahko med sprehodom po razstavnih prostorih pregledali in podoživeli svojo zgodovino?

Dobro vemo, da gradovi (in z njimi še marsikaj) pred našimi očmi propadajo; da gradbeniki marsikdaj ukažejo na hitro zabetonirati arheološke najdbe, ker bi se jim gradnja bistveno zavlekla in bi stala precej več denarja, če bi o starinah pod zemljo obvestili pristojne zavode; da so številni predmeti etnološke dediščine prepuščeni dobri volji lastnikov, ker zavodi za varstvo naravnosti in kulturne dediščine za popravila nimajo dovolj denarja; in da se spomeniki cerkvene umetnosti velik ali celo največji del ohranjajo izključno s prispevki faranov, ki neposredno iz lastnega žepa dajejo v denarju za njihovo vzdrževanje in obnavljanje.

Verniki se že od nekdaj zavedajo vsaj dela svoje dediščine; zadnja leta se začnjenjajo zavedati vsi Slovenci, ker vse bolj spoznavajo, da je del naše nacionalne identitete v času in prostoru.

TELEKS, Ljubljana, 19. feb. 87/20—21.

MLADINA:

DRESURA NOVINARJEV

Po večmesečnih preložitvah smo dobili še en primer, zaradi katerega se bodo bralci številnih tujih časopisov tudi spominjali Jugoslavije. Svetovne agencije so tokrat prinesle novico, da je bil Gruzija Spasovič, glavni in odgovorni urednik *DUGE*, prisiljen odstopiti.

Iz izkušnje vemo, da odstopi glavnih in odgovornih urednikov pri nas niso tako redki. Iz vseh teh primerov pa seveda lahko marsikaj zaključimo, med drugim na primer tudi to, da je tako imenovani „marginalni“ oziro-

(dalje na strani 13)

Slovenija

Moja dežela

na sploh

NOVI SLOVENSKI ZEMLJEVIDI

Obe osrednji slovenski kartografski hiši, ki imata svoj sedež v Ljubljani, sta letos izdali več novih zemljevidov. Za Planinsko zvezo Slovenije je Institut za fotogrametrijo in geodezijo pripravil karto Posavskega hribovja v merilu 1:100.000. Namenjena je predvsem vandrovcem, saj so v njej vsi podatki, ki sodijo v planinsko karto. Iz tiste hiše je prišlo več novih kart slovenskih občin. To so obdravske občine Dravograd, Radlje ob Dravi, Slovenj Gradec in daljna Murska Sobota. Geodetski zavod je izdal turistično karto Žumberak-Gorjancev v merilu 1:50.000 in v običajni tehniki ter obliki te vrste kart, od katerih obstajajo že karte za Bohinj in Obalo.

SLOVENSKI SANITARNI INŠPEKTORJI

so na dvodnevem seminarju v Mariboru obravnavali prostorsko zakonodajo ter pogoje, ki so potrebni za izdajo sanitarnih soglasij za prostorske izvedbene akte. Sani-

tarni inšpektorji so se tudi seznanili z ekološkimi problemi Maribora in njegov okolice, kot sta na primer oskrba s pitno vodo in varstvo zraka. Govorili so tudi o nadzoru nad živili in predmeti splošne uporabe.

KOZJANSKI KULTURNI DNEVI

Sredi marca so se končali enajsti kozjanski dnevi, ki so se začeli konec januarja. V trinajstih krajih šmarske občine se je zvrstilo več deset raznih srečanj s kulturo. Najbolj sta uspeli prireditvi Naša beseda v Kozjem in v Mestinju ter gledališka predstava Vražji fant z zahodne strani, ki jo je izvedla amaterska igralska skupina šmarskega kulturnega društva Anton Aškerc.

SREČANJE GLEDALIŠČ ALPE JADRAN

S slovesno otvoritvijo se je 13. marca v Kulturnem domu v Novi Gorici začelo III. srečanje gledališč

Že zdaj poznavavci predvidevajo, da bo od druge polovice (letošnjega) leta dalje za kakšnih 20 odstotkov manj denarja za kulturo, kot ga je zdaj, ko ga je bistveno premalo.

TELEKS, Ljubljana, 19. feb. 87/20.

Alpe Jadran. Prvo predstavo v izbranem programu je izvedel ansambel Slovenskega mladinskega gledališča, in sicer Blodnje F. M. Dostojevskega in D. Jovanoviča. V dnevih srečanja se je zvrstilo 15 gledaliških predstav, ki so jih izvedla gledališča iz Avstrije, Italije, ZR Nemčije in Jugoslavije. Predsednik Slovenskega sveta za kulturo Vladimir Kavčič je v uvodnem govoru dejal: „Gledališki festival jadranskoalpskih dežel nas ob drugih oblikah sodelovanja, ki se razvijajo v tem prostoru, potrjuje v prepričanju, da je ideja o dobrih sosedskih odnosih, o medseboj-

KOJSKO je največja vas v Goriških Brdih. Ima čedne hiše in je videti kot majhno trško naselje. Rebula, tokaj, merlot, plemenite češnje, breskve in marelice dajejo dovolj pridelka za izvoz.

nem razumevanju in spoštovanju, ideja evropskih razsežnosti, ki je državne meje, jezikovne pregraje in celo razlike v odnosu do aktualnih vprašanj ne morejo preprečevati, da ne bi sodelovali na vseh tistih področjih, kjer so naši interesi sorodni ali celo identični.“

od tu in tam

BLED

Pri hotelu Park na Bledu bodo s podaljšanjem bazenskega nadstropja pridobili 64 postelj v eno- in dvoposteljnih sobah ter v dveh večjih apartmajih. Hkrati so popravili tudi streho nad banko, s čimer bodo lahko podaljšali restavracijske prostore s približno 120 sedeži. Dela, ki so se začela lani v jeseni, bodo končana do začetka maja, njihova vrednost pa bo znašala okoli 780 milijonov dinarjev.

CELJE

Podjetje LIK Savinja je šlo v stečaj, ker sanacija podjetja, ki so jo začeli lani, ni obrodila sadov. Po podatkih občinske skupnosti za

zaposlovanje bo ostalo brez zaposlitve kakih 420 delavcev.

ČRNOMELJ

Tukajšnje obrtno združenje je februarja končno dobilo svoj obrtni dom v adaptirani nekdanji Kovinarjevi stavbi. Poleg poslovnih prostorov obrtnega združenja ima v njem prostor tudi obrtna zadruga Bela krajina in bife, ki so ga odprli prve dni marca, maja pa bo poslovne prostore odprla tudi ljubljanska banka. Uradna otvoritev doma bo poleti, ko bo v Črnomlju srečanje obrtnikov Dolenjske in Bele krajine.

GORNJA RADGONA

V vzgojno-varstveni ustanovi Gornja Radgona imajo ta čas v varstvu 467 otrok. Od tega jih je v vrtcih v Gornji Radgoni 343, v Apačah 60, v Stogovcih 39 in v Čresnjevcih 25. V vrtcu na Tratah v Gornji Radgoni imajo tudi jaslične oddelke za otroke od enega leta do dveh let starosti. Doslej so imeli le dva taka oddelka, a se je pokazalo, da je potreben še en oddenek. Zdaj imajo v varstvu 46 malčkov. Kot je povedala ravnateljica zavoda, so letos sprejeli vse otroke, ker imajo dovolj prostora

... Imamo 40 let po koncu vojne ogromno zakladov svoje (narodne) dediščine še vedno v zabojih in skrite pred javnostjo, ker nimamo ustreznih prostorov, da bi jih razstavili.

TELEKS, Ljubljana, 19. feb. 87/20.

zaradi novega vrtca na Tratah v Gornji Radgoni. Denar za vrtec, ki so ga odprli pred kratkim, so zbrali s samoprispevkom.

JESENICE

Več kot 2000 najzvestejših navijačev hokejistov Jesenic je 27. februarja nadvse prisrčno sprejelo nove državne prvake. Po vrnitvi iz Beograda, kjer so tretjič zapored premagali tamkajšnje hokejiste s 5:3, so slovenske športnike pričakali z godbo na pihala in slovenskimi narodnimi nošami. Jeseniški župan Jakob Medja je med drugim poudaril velik prispevek Jeseničanov pri razvoju hokeja na Slovenskem.

KOČEVJE

Marca so po mestu pobirali prostovoljne prispevke za ureditev opuščenega pokopališča na Trati v park in za obnovo cerkvice na tem pokopališču, ki je kulturnozgodovinski spomenik. Za tak način zbiranja sredstev so se odločili zato, ker so ugotovili, da sta občina in krajevna skupnost revni, občani pa bolj bogati.

LJUBLJANA

V prvi polovici marca so bili v Ljubljani dnevi porabskih Slovencev. Na prireditvi, ki je pod naslovom Porabje danes potekala do 14. marca, so predstavili svoje kulturno življenje in delovanje na območju, kjer ta slovenska manjši-

Kje na svetu še tako pritrkavajo z zvonovi! Kje imajo še takšno Veliko planino, kjer bi ljudje postavili toliko tako zanimivih pastirskih stanov, in kje na svetu so še kakšne Bloke, kjer bi se že v prejšnjem stoletju znal vsak prebivavec smučati! Kje znajo speči tako potico, kakršno znajo pri nas — in kje je še takšno Cerkniško jezero! Ali kozolci! Ali kraška burja, ki je spremenila tok zgodovine!

Imamo visoko triglavno goro, na katero so Slovenci priplezali veliko prej, kot so drugi veliki narodi na svoje najvišje vrhove. Imamo Knobleharja, ki je bil marsikje v Afriki prej kot katerikoli popotnik velikega naroda. Imamo stavbenika Mačka, imamo Plečnika in Fabianija, Gallusa in Ažbeto, oblikovavce Kogoja, Savnika in Kržišnika, pišemo in pesnimo že osemsto let. Da o „tretji univerzi“ niti ne govorimo.

In imamo Martina Krpana, ki je lahko naredil, česar ni mogel nihče iz kakšnega sosednjega velikega naroda.

TELEKS, Ljubljana 87/1.

na živi. V predverju Cankarjevega doma je bila na ogled etnografska razstava, v dvorani te osrednje slovenske ustanove pa so se vrstile predstave Porabskih Slovencev: dramska skupina visoke šole iz Szombathelyja je uprizorila igro Dvojčka Žarka Petana, lutkovna skupina iz Gornjega Senika pa se je predstavila z dvema lutkovnima igrama Janko, Metka in še kaj izpod peresa Jožice Ros in igro Hiša tete Barbare pesnice Svetlane Makarovič.

LJUTOMER

Vožnja jutranjega Certusovega avtobusa na progi Buckovci—Kamenščak—Ljutomer se je 10. marca končala s čelnim trčenjem v hišo na Miklošičevem trgu v Ljutomeru. Med prevozom v bolnišnico je umrl en potnik, dvainpetdeset pa jih je bilo ranjenih, od teh dva hudo. Voznik avtobusa s sedemdesetimi potniki je zaradi prehitre vožnje po klancu navzdol izgubil oblast nad volanom, na dnu klanca pa mu ni uspelo izpeljati levega ovinka in se je zaletel v hišo.

MARIBOR

V Mariboru so v začetku marca odprli novo otroško bolnišnico, ki so jo zgradili s sredstvi tretjega samoprispevka. Zgradbo, ki je v sestavi zgradb mariborske splošne bolnišnice, so zgradili v dveh letih, s pravočasnim pričetkom del in dobrim načrtovanjem pa so privarčevali precej denarja. Otroška

Skoraj vse, kar smo pode-dovali, smo sami vsaj ogrozili, če ne celo uničili — ali pa je kljub še tako velikim besedni skrbi zapisano vsaj razvrednotenju, če ne celo popolnemu propadu.

TELEKS, Ljubljana, 19. feb. 87/21.

Verna mladina pri pogovoru na srečanju v STIČNI.

bolnišnica ima v petih nadstropjih 4800 kvadratnih metrov površine, v njej pa je 120 bolniških postelj. Ob njej je tudi opremljeno igrišče.

NOVO MESTO

Po podatkih sekretariata za notranje zadeve je v novomeški občini registriranih 252 različnih društev. Poznavalci razmer na kulturnem področju v tej največji dolnjski občini so bili mnenja, da bi društveno življenje zaslužilo odlično oceno, če bi le tretjina registriranih društev delala, kot je predvideno. Ob tem pa še podatki: lani je bilo na območju občine priglasi-nih 298 javnih shodov in priredit-ev, verskim skupnostim pa je bilo izdanih 53 dovoljenj za opravljanje verskih obredov izven cerkva. Zavrženih prošelj verskim skupnostim pa ni bilo.

NOVA GORICA

V novi Gorici so dogradili petnadstropno stavbo, v kateri bosta ime-la svoje prostore Goriški arhiv in novogoriška temeljna banka. V objekt so vložili okoli 300 milijonov dinarjev. Finančno breme za ar-

hivske prostore so prevzele ob-činske skupščine v Ajdovščini, Novi Gorici in Tolminu ter novogoriška in slovenska kulturna skupnost. Gradnja poslopja za Goriški arhiv je bila med prioritetskimi slovenskimi naložbami v kulturo. Arhiv, ki je imel do sedaj shranjene materiale v kletnih prostorih zgradbe občinske skupščine v No-vi Gorici, je bil 1983. leta poplavljen in je utrpel hudo škodo. Za obnovo poškodovanih listin bodo potrebovali še desetletje intenzivnega dela.

METLIKA

Ženska v umetniški dobi se je imenovala razstava v Ganglovm razstavišču v Metliki, na njej pa so predstavili umetniška dela, ki jih skrivajo muzejski depoji, dela to-rej, ki zaradi pomanjkanja prostoro-v niso uvrščena v stalne zbirke Belokranjskega muzeja. Ob otvorit-vi je govoril metliški župan, ki je orisal vlogo žensk nekdaj in da-nes, ob tem pa poudaril, da je med zaposlenimi v metliški občini 60 odstotkov žensk in da je njiho-vo vlogo v občinskem življenju še

Slovenska družina je zelo obremenjena. Vsak tretji možkl je preutrujen, kar tri od štirih Slovenk so preza-poslene. Več kot v prometu in drugih oblikah nasilne smrti jih konča na takšnih ali drugačnih vislicah, kakih stoitisoč pa se jih utaplja v kozarcu. Vsako drugo spočetje nam gre po vodi.

DRUŽINA, Ljubljana, 11. jan. 87/1.

premalo čutiti. V kulturnem programu je nastopil oktet Vitis in recitatorica z osnovne šole.

MIRNA PEČ

Dvorana kulturnega doma je bila 1. marca zasedena do zadnjega kotička, saj so se prvič v tem letu predstavili člani domačega kulturnega društva. Komedija Partlijiča Moj ata, socialistični kulak je navdušila gledalce. Zato se Mirnopenčani niso upravičeno bali slabe udeležbe na raznih gostovanjih. Povsod so jih z navdušenjem sprejeli, najprej v Beli krajini, potem pa še v Šentjerneju, v Straži in Gabrju.

MURSKA SOBOTA

Številnim Avstrijcem, ki že lep čas kupujejo živila in tudi drugo blago v pomurskih trgovinah, so se v zadnjem času množično pridružili tudi Madžari. Na Slovenskem kupujejo predvsem tehnično blago in izdelke, ki so pri severnih sosedih izredno cenjeni, predvsem velja to za belo tehniko, plinske peči itd. Madžari radi posežejo po zlatini in kozmetičnih izdelkih, najbolj pa cenijo izdelke ljubljanskega teka.

RIBNICA

Splošna kriza v lesarstvu je zajela tudi ribniške obrtnike. Ker ni več

pravega dohodka, sta v zadnjem času dva obrtnika opustila lesarsko obrt, še nekaj pa jih zagotavlja, da bodo kmalu napravili podobno. Surovine se namreč vedno bolj dražijo, cene izdelkov pa ne. Nekateri menijo, da so obrtniki za težave delno tudi sami krivi. V občini jih je namreč nekaj sto, a kljub temu nimajo svoje stanovske zadruga ali združenja, ki bi jim zagotavljala skupen nastop in pomagala premoščati težave.

ROGAŠKA SLATINA

V zdraviliški dvorani v Rogaški Slatini je bila marca glasbena revija, na kateri so nastopili učenci glasbenih šol širšega celjskega območja. Presenetljivo dobro obiskana prireditev je potrdila vzpon glasbenega šolstva na Celjskem, ki je po kakovosti zdaj že močno v ospredju. Z imenitnimi nastopi se

S praznovanja v NAZARJU. Vzdana plošča nosi napis: „V tem samostanu je med leti 1786 in 1941 domovala šola frančiškanov, budila narodno zavest, gojila voljo za kulturno rast.“

niso izkazali le učenci večjih glasbenih šol, kot sta na primer celjska in velenjska, navdušili so tudi nastopajoči iz krajev, kjer glasbene šole delujejo šele nekaj časa. Sicer pa so se občinskega tekmovanja udeležili učenci glasbenih šol iz Radeč, Žalca, Šentjurja, Celja, Slovenskih Konjic in Velenja.

PREČNA

Gledališčniki domačega kulturnega društva so se tudi v letošnji igralni sezoni odločili uprizoriti eno od del Igorja Torkarja. Tokrat so izbrali njegovo veseloigro v petih dejanjih Vstajenje večnega zdomca Jožefa Švejka in se z njim predstavili svojemu občinstvu. Kot je za prečenske razmere običajno, je bila dvorana v kulturnem domu zasedena do zadnjega kota. To pa ne le potrjuje dejstvo, da je gledališka skupina nerazdružno zraščena z okoljem, se pravi z občinstvom, marveč po svoje dokazuje tudi kvaliteten vzpon tega podeželskega slovenskega odra. Sicer pa je dramatik sam zapisal: „Prečna je lahko srečna, ker ima tako igralsko klapo, ki da včasih nekatere profesionalce pod kapo.“

SENOVO

V podjetju Lisce na Senovem so se delavke letos odpovedale praznovanju dneva žena v znak solidarnosti z delavkami podjetja Lisce v Zagorju. Zagorsko podjetje je delno uničil zemeljski plaz, ki je potegnil za seboj tudi več stanovanjskih hiš in drugih stavb. Senovčanke bodo pomagale tudi tako, da bodo delale dve prosti soboti, zaslužen denar pa bodo prispevale za sanacijo tovarne v Zagorju. Delavke na Senovem bodo prevzele del proizvodnje iz zagorskega podjetja, da ne bi prišlo do zastojev pri dobavah za tuje kupce. Ta pomoč bo trajala, dokler se razmere v Zagorju ne bodo uredile.

med vrsticami

(nadaljevanje z 8. strani)

ma mladinski in študentski tisk najpogostejše tarča politične kritike.

Števila zamenjanih urednikov ali celó celih redakcij v zadnjih petih letih je praktično nemogoče navesti; odstopov je bilo toliko, da jih dnevno časopisje pogosto niti ne omenja, še posebej, kadar gre za regionalne študentske ali mladinske časopise.

Pogosto se tudi zgodi, da naenkrat zmanjka sredstev za izdajanje posameznih časopisov, seveda največkrat takih, ki so z načinom svojega pisanja vznemirjali odgovorne; ali pa, da nezaželene posameznike nenadoma pošljejo na služenje vojaškega roka ipd. Javnost je s takimi primeri le redkokdaj seznanjena, tako da imajo lokalne oblasti takorekoč „proste roke“ pri uporabi „idejno-političnih“ posegov med novinarje.

DUGIN primer ne smemo jemati kot osamljeni primer tega trenutka, marveč v kontekstu vse resnejših pritiskov na tisk, ki naj bi se pokoril pravilom igre, kot jih določajo oblasti. Na to kažejo tudi številne seje različnih političnih forumov, na katerih tisk ostro kritizirajo; razgovori z novinarji na najvišjih zveznih forumih, ki jih ni bilo že več let; napadi na novinarski Fond solidarnosti; vse pogostejši pozivi k osebni odgovornosti v partijskih organizacijah novinarskih hiš; pa tudi številna podtikanja in politične diskvalifikacije številnih časopisov, kjer *Mladina* zavzema častno mesto.

MLADINA, Ljubljana, 20. feb. 87/1.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG: BEOGRAD GROZI KRITIKOM

Predsedstvo KPJ poziva k boju proti „nasprotnikom ustavne družbene ureditve“ in grozi, da bo v primeru „organiziranega nastopa“ proti „ustavni ureditvi“ uporabilo državna oblastna sredstva.

Zdi se, da ima partijsko predsedstvo pred očmi predvsem tako imenovani „Fond solidarnosti“, ki ga je ustanovilo 225 vodilnih funkcionarjev v državi, predvsem srbskih, da bi pomagali časnikarjem in novinarjem, ki so izgubili službo ali poklicno delo zaradi prisilnih režimskih ukrepov. Zdi se, da gre partijskemu vodstvu na živce posebno to, da to akcijo pazljivo opazujejo izobraženci v tujini. To je najbrž spet v zvezi s tem, ker je prišla na dunajski konferenci, nadaljevavki helsinške, Jugoslavija v zobe zaradi svojega stališča glede vprašanja človekovih pravic. Zastopniki evropske skupnosti so na vse načine Jugoslavijo spraševali o njeni drži naproti oporečnikom.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 20. feb. 87/5.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG: NACISTIČNI PLAKAT KOT SOCIALISTIČNA PROPAGANDA

Ne veliko manjkalo, pa bi jugoslovanske mladinske organizacije praznovala letos svoj „dan mladosti“ v znamenju plakata, ki je — le malo popravljen — nastal po naročilu rajhovskega propagandnega ministrstva leta 1936 v Berlinu. Gre za škandal s političnimi podtoni, ki jemlje partiji in predsedstvu mladinskih organizacij sapo, časnikarjem pa daje snov za pisanje.

„Dan mladosti“ se vedno začne s „štafeto mladosti“, ki teče osem tednov skozi vseh šest delnih republik in ki naj bi pričala o „bratstvu in edinstvu“ jugoslovanskih narodov in narodnosti. Ker se začne štafeta letos v Sloveniji, je dobila mladinska organizacija Slovenije naročilo, naj pripravi uradni plakat za to prireditve. Izmed številnih odgovorov na javni razpis je strokovna komisija končno izbrala osnutek risalnega studia „Novi kolektivizem“ iz Ljubljane. Osnutek prikazuje sijočega mladca z golim gornjim delom telesa, ki z baklo v visoko dvignjeni levici vihrá naproti veliki prihodnosti. Slovenska mladinska organizacija je izbor svoje strokovne komisije odobrila, jugoslovanski zvezni odbor za pripravo štafete in „dneva mladosti“ ni imel proti njemu nobenih ugovorov.

Inženirju Nikoli Grujiću v Beogradu, ki je v nekem časopisu videl fotografijo tega osnutka, se je zazdela risba nekam znana. V knjigi britanskega zgodovinarja Taylorja „Od Sarajeva do Potsdama“ jo je res našel: gre za plakat Riharda Kleina iz leta 1936 z naslovom „Tretji rajh — prisposoda junaka“. Čuječi inženir je brž obvestil tisk in škandal je bil tu.

Štirje člani risarske delovne skupine iz Ljubljane ne zanikujejo, da so „uporabili“ nacistični plakat. A očitka, da naj bi bili hoteli s tem namerno protidržavno žaliti Titov ugled, osvobodilni boj in „štafeto mladosti“, ne sprejmejo. V pojasnilu so povedali, da so, nasprotno, hoteli znake tretjega rajha na prvotnem plakatu — kljukasti križ, rajhovskega orla in rajhovsko zastavo — „uničiti“ in jih zamenjati s simboli nove Jugoslavije in štafetnega globa miru. Ostal je „postava mladega junaka, osvobojenega vseh temnih sil fašizma, stalinizma in dogmatizma“. Namen njihovega ukradenega plakata je bil pomagati premagati jugoslovanski duševni pretres iz nacističnega časa. „Da takšen pretres je, kaže sedanji ostri odgovor na naš predlog.“ Da ta njihov osnutek ni le umetniška tatvina, marveč spričo 1,7 milijona vojnih žrtev tudi pomanjkanje okusa, ni mogoče zanikati.

Da vidi partija za to zadevo nekaj več kot politično potegavščino zvitih razumnikov, je videti iz njenih ostrih odgovorov. Plakat je „namerno izzivanje“, je grmel predsednik jugoslovanske mladinske organizacije. Namen risarjev naj bi bil z zamenjavo kljukastega križa z rdečo zvezdo „povedati naši javnosti nesramno trditev, da sta fašizem in socializem totalitarni družbeni ureditvi“.

(dalje na strani 33)

josip jurčič

deseti brat

Nekega poznega večera sta se na Slemenicah graščak in njegova žena pogovarjala, zakaj ni Marijana več blizu. Graščak je omenil, da bi bil Marijan za Manico primeren mož. Dati jo nekemu, ki nima nič, ne bi bilo prav. Opazil je tudi, da Manica rada govori s Kvasom. Ženi je naročil, naj pazi, da ne bosta imela Manica in Kvas priložnosti govoriti kje na samem.

„Naša Manica spet ni tako neumna! Kar prvemu se ne bo obesila na vrat. Saj ve, kdo je ona in kaj je naš učitelj.“

„Saj veš, kaj je mladost! Ko si bila ti mlada, tudi vem, da nisi imela bogve kaj modrosti.“

Žena se zasmeje in odgovori: „No, posebnih neumnosti in norosti mi iz mojih prejšnjih let menda ne moreš očitati. Premalo premisliš, kaj izrečeš.“

„Živa si bila kot večina žensk.“

„Pa bi bil iz manjšine kako mrtvo izbral! Jaz te nisem snubila, saj si ti mene!“ mu reče ženica smeje se.

Bajtarski sin Lovre Kvas se je odločil, da gre po gimnaziji za domačega učitelja na grad Slemenice. Na gradu živi graščak z ženo, trindvajsetletno hčerko Manico in devetletnim sinom Balčkom. Tam je tudi študirani, a zapiti stric Dolef.

V vasi Obrhek spozna Kvas nekaj vaških mož, med njimi posebneža Krjavlja. Seznan se s čudaškim graščakom z bližnjega Poleska Piškavom in njegovim sinom Marljanom. Spozna tudi desetega brata Martina Spaka, ki je Piškavov nezakonski sin, česar pa ne ve nihče v vasi.

Kvas opiše v pismu prijatelju Ferdinandu Bojanu svojo ljubezen do Manice. Ona mu je nanjo odgovorila pritrdilno.

Kvas se zagleda v Manico. Ona je pripravljena čakati ga, da konča študij. Potem se tudi njeni starši poroki ne bodo upirali. Ta ljubezen pa silno potare Marljana, ker je računal, da bo Manica njegova žena.

„Nič se ne huduj, nikdar mi ni bilo žal, da sem te snubil. Na Manico pa moraš paziti, da bo lahko tudi ona kdaj enako rekla.“

„Ko si si že zdaj v glavo vzel, kar upam, da ni nič, bom gledala in kmalu boš zvedel, da ni nič.“

„Pa dekletu ni treba ničesar praviti. Če bi bilo kaj res, ga bom zlepa in na tihem odpravil od hiše, dasi ga imam prav rad. Fanta prav dobro uči in ta ga uboga skoro bolj ko mene. Zato prav želim, da bi bil mladenič pameten.“

Rekši, ugasne gospodar luč in se spravi spat. Dolgo pa sta še oče in mati ugibala o otrocih, o družini in druge enake reči, preden sta zaspala in so ju vsaktere skrbi pustile.

Tam v drugi sobi pa je mlado uho čulo vsako besedico. Deklica, o kateri sta se skrbljiva roditeља pogovarjala, ni spala. Ko sta stara dva utihnili, ji je iz lepega očesa pritekla grenka solza ter kani la na belo rjuho, solza, ki jo je rodila in ožela ljubezen, vir sladkega veselja in bridke bolečine. Misli so se ji podile po vroči glavi in skrb je s tesnim ogrinjalom objemala boječe srce. Malo pred dnem šele so se stisnile trudne oči in v sanjah so se čudovito razpletale take reči, katerih je bila glava polna.

Drugo jutro je bil lep sončni dan. Drevje po vrtu je bilo v belem cvetju, čebelice so šumele po njem. Lahka sapa je gibala in osipala tam pa tam z vej bela cvetna peresca.

Lovre Kvas se je sprehajal po ozeleneli travi prek vrta. Daleč pri ulnjaku, kjer je ravno prejel, zagleda Manico. Tam je bil samotni kraj, zanj toliko imenitnejši, ker so se nanj vezali prijetni spomini prvega spoznanja.

S precej hitrimi koraki jo krene Lovre tjakaj, misleč, da bo imel spet priliko, ž njo govoriti vsaj tri besedice. Prišedši do tja, ne najde deklice. Po drugi strani je bila odšla v grad.

Njegove bukve, ki jih je bil prej pustil tam, so še ležale na klopici na soncu. Lovretu se je zazdelo, da so premaknjene in, vedoč, da jih je imela v rokah ona, jih prime Lovre z nekim prijetnim občutjem.

Ko knjigo odpira, pade iz nje majhen listek papirja. Naglo ga pobere in odvije. Bila je njena pisava, v hitrici s svinčnikom začrtane besede: „Preljubi! Varuj se! Oče in mati nekaj sumijo. Pazijo nate in name. Ne išči me in ne govori veliko z menoj! Vsako svoje obnašanje prej premisli! Ne skrbi pa nič, s časom se bo vse dobro izteklo. Še malo let!“

Roke so se mladeniču tresle, ko je to malo pisemce bral in zopet bral. Česar se je dolgo bal, je bilo tukaj. Že je videl svojo bisago navezano, že je menil slišati resnobno besedo gospodarja, ki mu kaže pot od svoje hiše, od njegove ljube v daljni svet.

Ne vedoč kam, se obrne na vzhod, čez vrt in travnik proti potoku. Misli so se po možganih križale, a druga je drugo pobijala, sam ni vedel za nobeno, ni več mislil.

Prišel je dol do potoka in tam taval po stezici ob vodi.

Usede se tam na travo in zre v šumečo vodico. Počasi se umiri. Zamaknjenemu vase in v svojo bližnjo okolico, mu je bilo pri srcu kakor pesniku, ki je pel:

Sem v mislih sedel pri potoku,
igranje gledal sem vodé,
kak valčki v veselem skoku
dirjaje se naprej drvé.
Sem šepetanje čul, šumenje,
ljubezni sladko govorico:
al' meni tako govorjenje
le meni kráto to pravico
ljudje krivični, svet nemil.

Sem videl lahko pripogniti
cvetico v vznožju se do tal,
vodico videl poljubiti,
poljub ji val nazaj je dal:
le zame, zame ni poljuba,
skrivaj dobiti ga ne vem,
očito vzeti ga ne smem.

In vrbo gledal sem pijano
od rádoti, voden'ga hlada
in v srcu bilo mi je znano:
življenja vesel se mlada.
A meni žalost se rodila,
usoda kriva namenila
mladosti cvetje neveselo.

Pisemce, ki ga je imel v rokah, mu je bilo padlo na tla. Ni čul človeka, ki je prišel tiho po stezi ob potoku, postal za njegovim hrbtom in videč, da ga ne vidi, se sklonil postrani in tiho pobral papirček.

„Lep dan je danes, prijatelj!“

Po tem ogovoru se Lovre ozre in vidi za seboj Martinka.

„Kaj tako žalosten ždiš, kakor bi te tresla zima in mrzlica? Sonce sije in še božji vlek je vesel,

ki nima od Boga uma in pameti več, kakor da zleze na prag svoje luknjice, kadar je sončen dan. Ti si pa učen in imaš uma ko devet drugih in te ni sram tu sedeti, kakor da bi bil lačen in žejen. Hej, poskočen bodi in vesel! Tisto pisemce, ki leži ondi na tleh, ki ti ga je pisala tvoja ljubica, poberi in shrani! Že veš, kam se devajo take reči, ki prihajajo od nje. V zgledje, da se človeku kaj pridnega in prijetnega sanja!

„Kako veš, od kod imam to pismo?“ vpraša čude Lovre.

„Oj, ti ljuba učenost in dobroti ti!“ odgovori Martinek. „Kaj ne veš in še zdaj ne verjameš, da sem jaz pravi deseti brat? Desetim bratom pa je dal Bog vidnosti in vednosti toliko več, kolikor se dene enkrat v malho.“

„Desetim bratom je dal Bog vidnosti in vednosti toliko več, kolikor se dene enkrat v malho.“

„No, če kaj veš, povej, kaj je tu v pismu!“ vpraša Lovre.

„Martinek Spak, deseti brat, ve nekatero, ki je ti, moja učenost in dobroti, ne veš. V pisanju se bere tako, da ni zate na Slemenicah nič dobro, da ne smeš za svojo bogve kaj hoditi. Jaz pa tako rečem in pravim, če boš pameten, je ne bo Marijan nikdar imel, vrag ga jemlji! Pamet imej in še nekaj časa bodi tod okoli, pa boš videl in slišal take reči, kakršnih nisi še bral, nikar že doživel. Videl boš, kaj se pravi ‚deseti brat‘. Le meni zaupaj, pa bodi brez skrbi!“

Lovre se zasmeje.

„Ti, varuj se, da se mi ne zameriš! Jaz sem skusil že marsikaj. Ti si pa še mlad prevrat, vse bi rad storil naglo, kakor lačen pes, ki ga spusti hišna mati h golidi s pomijami!“

„Povej mi po pravici, Martine, kaj si pravzaprav in kaj si bil! Deseti brat nisi, tega ne verjamem. Vidim pa, da si poseben človek,“ pravi Lovre.

„Ne verjameš, da sem deseti brat? Kakor hočeš! Vera je taka zver, da je še modri Bog ne more nikomur dati v rejo, ampak jo ima vsak, če jo hoče rad.“

„Vidiš, tudi to si tako povedal, da moram misliti, da si se nekdaj učil,“ pravi Lovre.

„Kaj sem se učil, in še marsikaj, tebi nič mar.“

Zato me ne skušaj in ne sprašuj! Če boš živel in če mene kakšen pust ne brčne, boš zvedel še veliko. Da boš imel troho več vere, ti bom še eno povedal. Ti namreč ne ravnaš po zapovedih, ki so ti dane — in modro ravnaš.“

„Zakaj praviš to?“

„Tvoja ti je odsvetovala, da bi se z menoj veliko pečal.“

„Kako to veš?“ vpraša Lovre in se še bolj čudi.

„Jaz sem deseti brat, hudir! Trdoglav si! Pa v svetem pismu se bere, da babnice niso za gospodarstvo. Poslušaj jo, babo, tačas, kadar ti veli prav, sicer pa ne sleci hlač, da bi jih nosila ona. Ne zamerim ji nič, saj ne ve, kaj beseduje, kadar govori o desetem bratu. A tebi bom zameril, če se me boš ogibal, in s tvojo srečo bo proč. Ti si se mi bil prikupil, zato sem se pa zagovoril, da me moraš pomniti.“

Rekši, se Martinek obrne in, kakor bi ga kdo podil, koraka hitro naprej po stezi.

„Počakaj malo, greva vkup!“ kliče Lovre za njim.

„Le sam hodi, sam, vesel bodi, muhe zapodi, pa zapoj!“ vpije deseti brat nazaj. „Če druge pesmi ne znaš, pa zatrobi kakšno dolgočasno, kakor je tale:

Vstanite dekleta,
ura je deveta,
ubogajte očeta,
zapovedi so pa tud' le-té:
ubogajte še matere!

Le to zapoj, grdo debelo zahrešči in, če imaš angino ali kakšno drugo bolezen v grlu, bo vse to minilo.“

Lovre se napoti domov. Medpotoma sreča strica Dolfca, ki je bil namenjen v vas k Obrščaku na glažek brinovca. Moral ga je poslušati precej dolgo, ker mu je na novo pravil, kako je nekdaj, ko je bil še v latinskih šolah, popival in bil vesel s svojimi pajdaši in vinskimi bratci.

DVANAJSTO POGLAVJE

*Saj polje več cvetic rodi,
devic dežela več goji.* Fr. Levstik

Gospodar na slemenškem gradu je imel navado, svoj rojstni dan obhajati z večjo pojedino, na katero je povabil vse svoje prijatelje in znanke iz bližnje okolice. Če pravimo vse, se ne sme misliti na veliko število družin z materami in hčerami, stari-mi in mladimi sinovi, zakaj Bog je posadil ta grad tako v samoto, da je lahko gospod Benjamin vse

svoje izobražene in polizobražene povabljenke, vštevši celó dolgoletnega prifarnega šolmoštra, preštel na prste obeh rok, kadar se je reč najbolje obnesla.

Tega leta je pa nesreča hotela, da ni mogel na praznovanje svojega godu še tega malega števila popolnoma zbrati. Eden sosednih graščakov se je bil zadnji božič preselil tjakaj, kjer godove vedno obhajajo. Njegova vdova in njeni hčeri, o katerih so hoteli jeziki vedeti, da niso lepe, so nosile črno obleko in se jim je zdelo nespodobno, ta znamenja neveselega srca razkazovati po veselicah. Družina bližnjega gospoda sodnika se je bila odpravila nekam v mesto na svatovščino starega strica v drugem kolenu, ki so ga gnale muhe vtretje v zakon. Tako so se gostje možu odpovedali kakor tistemu bogatemu revežu v svetem evangeliju. Gospod Vencelj s svojo hčerjo, fajmošter, star oficir v penziji in šolmošter, ti so obljubili. Marijana in njegovega očeta so sicer tudi vabili, a se ni vedelo, ali prideta ali ne, ker sina že dalj časa ni bilo blizu, stari pa je imel svoje odurne navade.

Posebno stari hišni Urši je bilo toliko čez glavo, da letos ne bo najboljših gostov. Dva večera ji je ta huda preglavica jemala spanec. Seštela je namreč umna žena, da ji to ne prizadene nič manj škode kot cele tri šmarne petice. Vse božje leto se je veselila gospodovega godu, da ji bo ta ali ta stisnil v pest kaj okroglega, za kar ne bo treba delati drugega kot malo postreči. Samo to je še tolažilo varčno ženico, da izhaja iz njene škode korist gospej. Koliko se bo namreč prihranilo mesa, zabele, vina in druge take ropotije!

Lepo, jasno jutro je bilo na dan Benjaminovega godu.

Marijan je bil zgodaj vstal, poklical s seboj psa in šel čez travnik. Zapalil si je bil pipo tobaka in je ravno preudarjal, ali bi šel na Slemenice ali ne. Veliko vzrokov je menda govorilo za „pojdi!“, še več pa menda za „vrni se!“, kajti večkrat je postal, obrnil pogled v tla, debelo potegnil dim in zopet storil nekaj počasnih korakov. Nazadnje pa ni bilo dvoma, kako se je odločil, kajti pot, ki jo je

PRI DRAGATUŠU v Beli krajini cvete ajda. Vas okroglega tipa čepi na planem hribčku ob cesti Črnomelj-Vinica.

Brezov gaj v BELI KRAJINI. Mnogokje rastejo še breze in praprot, po bregovih pa se vlečejo vinogradi.

ubral, je držala proti hosti. Tedaj je imel Slemenice za hrbtnom.

Tam na robu gozda se uleže vznak v senco, natlači vdruogo tobaka in, kdor bi ga videl zreti tako brez opravka na tak lep dan in še samo dopoldanšnje uro za sivimi oblaki, ki jih je malomarno izpuščal iz ust, bi dejal: „To je živo pisana podobnost takih ljudi, ki nič ne delajo, nič ne mislijo.“

Ne moremo trditi, da bi naš gospodič zares nič ne mislil. Nasprotno se pa tudi dandanašnji dan ne da več dognati, kaj bi mu rojilo po glavi, ali je morda preudarjal, kako bi se kadilo, ko bi dal pipi napraviti novo srebrno okovanje, ali pa je premisljal, kakor poje narodna pesem:

Sinoči je pa slan'ca padla
po zelenem travniku;
je vse cvetje pomorila
in vse mlade rožice.

Meni pa nič ni za rož'ce,
če jih slan'ca pomori,
meni je za dekle moje,
če me ona zapusti.

Naj bo že tako ali tako, da ne bomo ostali sami te misli, da je pri mladeniču zelo malo romantičnega, naj rečemo, da je konec negotove meditacije trdo zaspal, tako da mu je njegova najzvestejša ljubica, pipa, padla iz ust.

Zbudi se šele, ko ga podreza nekdo s palico. Odpre oči in pred seboj vidi svojega očeta.

„Ali se nisi ponoči naspal?“ ga vpraša stari malo osorno.

Sin vstane, pobere pipo in klobuk, pa nič ne odgovori.

Oče se obrne proč in hoče iti zopet svojo pot, ker navadno ni s sinom veliko govoril. Pa kakor bi se nekaj domislil, se vrne, sina nekako ostro pogleda in vpraša: „Kaj da ne greš danes med ljudi? Ali te niso vabili?“

„Ne grem!“

Stari molče malo postoji, potem pa pravi: „Sin, nekaj dni sem vidim, da si doma več, kot si imel navado biti. Vem tudi, da se ti je nekaj zgodilo — naj bo že, kar hoče —, da si se tako spremenil. Povej mi, kaj ti je!“

Marijan ni pričakoval takega vprašanja od svojega vedno tihega očeta. Dasi je bil tudi očetov glas nenavadno mehak in očetovski, ni bil mladenič vaje razkrivati srca očetu, ki se vsaj na videz ni zanimal za njegovo dejanje in nehanje; zato je tudi zdaj odgovoril: „Nič mi ni. Motite se, če menite, da sem se spremenil. Na Slemenice nisem šel zdaj nekaj dni, ker se mi ravno ne ljubi. Danes pa bo gori tako dovolj ljudi, mene lahko pogrešajo.“

„Od kdaj te lahko pogrešajo?“

„Jaz le tako mislim, da grem lahko gor drugo pot, ne ravno danes.“

„Fant, ti nisi odkritosrčen! Praviš, da ti ni nič. To lahko rečeš kmetu, ki zna šteti do pet in ne dosti več. Tvoj oče pa je videl svet in pozna človeka, kakor ne želi tebi, da bi ga poznal. Mene ne boš preslepil z besedo. Ne motim se tako brž, kakor meniš. Ker mi nočeš ti povedati, ti bom jaz, kaj ti je. Vsa ta otožnost izvira iz tega, ker ti neka ženska — imena nočem imenovati — ni po volji! Ali ni res?“

**„Res je,“ pravi Marijan.
„Manico sem ljubil, pa se
mi zdi . . .“**

Marijan je očeta debelo gledal. V tem trenutku bi skoro sam verjel, kar so ljudje ugibali, da tiči v starem čmerikavcu nekaj vražjega, kajti sam ni o tej reči govoril živi duši. Kako je oče zvedel?

„Odgovori, če te vprašam!“ pravi stari in nevoljen nabere čelo.

„Res je, res,“ pravi Marijan poltiho. „Manico sem ljubil, pa se mi zdi . . .“

„Že vem, kaj se ti zdi. Pa bodi pameten! Ko boš starejši, mi boš pel hvalo, da sem te prav učil. Če te ženska noče, jo pusti, še bolj prav je! Tako ne boš imel prilike, pustiti jo sam. Svet je

velik, na ta kót pa nisi navezan. Zdaj pa pojdi med ljudi v grad!"

"Danes ne grem rad."

"Jaz pravim: pojdi! Dokler si mlad, bodi vesel in uživaj! Ko boš star, tedaj se boš okrog plazil."

Marijan se takemu povelju ni mogel ustavljati. Komaj pa je dvakrat prestopil, ga pokliče oče nazaj in pravi: "Ker že ravno govoriva, naj ti še to povem! Če imaš v sebi kaj hvaležnosti, boš šel po moji smrti odtod. Šel boš kam, kjer tvojega očeta niso poznali. Zato se ne zmeni veliko, naj te imajo ženske tu rade ali ne! Zdaj pa le pojdi!"

Kakor da bi več izgovoril, kakor je bil mislil, korrači starec naglo ob robu hoste proti domu, Marijan pa prek polja proti Slemenicam.

Kaj bi dal mladenič, ko bi mogel v tem hipu razjasniti očetove besede! Ta razgovor z očetom je bil najdaljši. Nikdar mu ni povedal več. Zakaj ne bi smel ostati tukaj? Nehoté mu je prišla misel, da ni morda oče popolnoma zdrave pameti. A greh se mu je zdelo misliti kaj takega in našel je več reči, ki so mu naravnost kazale, da so vse očetove besede premišljene. Dasi si je stari nekako prizadeval govoriti ostro, je bilo vendar zlasti v poslednjih besedah nekaj srčnega, prosečega in očetovskega in ravno zato, ker ni bil sin tega pri očetu vajen videti, ga je toliko bolj ganilo.

Čeravno ni mogel razumeti razlogov, zakaj mu oče veli za ljubezen tukajšnjih ljudi se malo meniti, se je vendar že iz hvaležnosti namenil ravnati se po njegovem nasvetu in celó — ta namen je bil malo težak — pozabiti Manico.

Ko pride na kolovozno pot, ki drži do Slemenic, zasliši za seboj voz.

"Počasi, počasi, prijatelj! Saj vas po tem kamnitem potu s konjičem komaj dohajam. Se boste malo obesili in se bova kaj pogovorila!"

Tako je klical zdravnik Vencelj, ki se je peljal na svojem malem vozičku in zdaj pa zdaj zarentačil, da ne da Slemeničan poti popraviti.

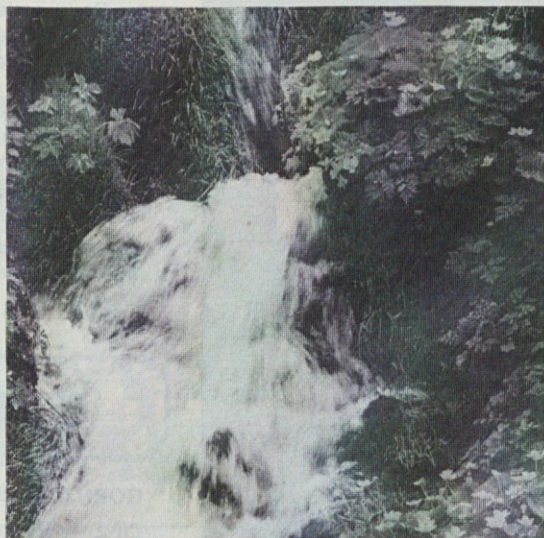
Marijan se usede tik njega.

"Kam ste pa Maričko dali, da je ni z vami, gospod Vencelj?" vpraša Marijan.

"Saj je že dva dni tu gori pri Manici! In vi ne veste tega? Včasih so mi ljudje pravili, da ste vedno pri sosedovih — več kot domá," pravi zdravnik.

"Zdaj že več dni nisem bil in tudi danes nisem bil tja namenjen."

"Ne? Tako je ta reč! A, že vidim, kje je rana. Malo ste se z Manico, svojo nevesto — le dovolite, da tako rečem! — sprli in to vam je dalo nekaj muh v glavo. Pa to nič ne de, malo prepira med dvema, ki se ne vidita težko, to je ravno tako ka-

kor kakšna majhna bolezen. Človek ne ve, kaj je zdravje, dokler ni bolan. Sonce zaide zvečer zato, da se ga človek ne naveliča: vsako jutro se mu zdi še lepše. Tako je tudi prepir v ljubezni, ha, ha! Jaz vem, sam sem bil v svojih lepših letih ravno tak. Kajne, da sem uganil?"

"Ne, razprtije pa ni bilo nobene," odgovori Marijan.

"Tedaj vas pa že ne presodim, zakaj bi bili postali tako samotarski. Dvomim, da bi vam bilo doma tako kratek čas. Pa le malo počakajte, ko prideva na Slemenice, potlej sva že vkup: precej bom vedel, ali sem prav mislil ali ne. Kaj pa kaj počne gospod Kvas?"

Pri tem imenu je Marijan zardel.

Zdravnik je to opazil.

"Nič ne vem," pravi mladenič.

"Zdaj vas šele imam, prijatelj!" se smeje Vencelj. "Tako, s Kvasom sta navzkriž! Le tiho, le tiho! To pa že ni prav! S poštenim prijateljem pa ne sme biti prepira! Le čakajte, jaz vaju bom spravil, če le ni zlomek! Dolgo me že ni bilo tukaj gori. Glejte no, da se še tako mirna duša, kakor je ta Kvas, more s kom skregati, ki je zopet tako neškodljiv kot vi, tega bi ne verjel!"

Marijan je sprevidel, da bi ga zdravnik lahko v gradu spravil v zadrego, ko bi napeljal govorico na reč, o kateri še mislil ni rad, nikar, da bi moral še govoriti. Zato je menil, da je najbolj, če mu vse pové.

bo še

med nami po evropi

anglija

Nedavno smo v Londonu praznovali *srebrno obletnico* poroke Betke in Srečka Tušarja. Opazovalec bi dejal: nič posebnega. Prijatelji so prišli skupaj, pili, jedli in peli domačo gostoljubnost. Ob bolj drobnem opazovanju pa bi opazili za čuda lepih reči: vsak je prinesel s seboj živo pozornost, najboljše misli in želje. Opazovalec se je ob vsem tem nekoliko zamislil in razumel: kako ti dobri ljudje preprosto razumejo in žive svojo življenjsko poklicanost: dati temu svetu malo (še bolj čimveč) sonca, ljubezni, modrosti. Da, biti stalno zaseden zgolj z mislimi ljubezni in veselja, saj take ustvarjajo najboljšo atmosfero vsepovsod.

Meseca februarja je v Stoke on Trentu *umrl* Rudolf Dejak. Naš bistrski Tone Krnelj je o pokojnem tako le zapisal: pokopali smo Rudolfa Dejaka, ki je zadet od možganske kapi nenadoma umrl v starosti 79

let. Njegova življenjska pot je bila trda. Rodil se je v Ljubljani. Do razpada stare Jugoslavije je bil pri vojni mornarici, potem pa interniran v Italiji. Kasneje se je pridružil slovenskim četnikom. Preko raznih taborišč je pristal na Angleškem. Z ženo Aleksandro sta si ustvarila prijeten domek. Naj v božjem miru počiva.

Za bližnjo veliko noč vsem dragim bralcem Naše luči prisrčna, vesela voščila!

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Pustni čas smo zaključili s pustovanjem v našem centru na pustno nedeljo. G. Zlatko je na harmoniko igral slovenske pesmi in z njo spremljal naše petje. Sedaj smo v postnem času in se bomo skušali lepo pripraviti na velikonočne praznike.

Na veliko soboto bomo imeli v uršulinski cerkvi ob pol osmih zvečer *vstajenjsko bogoslužje*. Na veliko noč pa ob običajni uri mašo pri karmeličankah. Po maši bo v centru agapa — pogostitev vernikov z velikonočnimi jedili.

V nedeljo, 5. marca, smo se zbrali v velikem številu najprej v cerkvi, nato pa v centru. Obhajali smo *75-letnico* Matilde Tkalec, ki je najstarejša Slovenka v naši skupnosti, doma iz Gančan v Prekmurju, in *50-letnico* altistke v našem pevskem zboru, ge. Anice Sadl, roj. Semler. Z njima vred smo obhajali *rojstni dan* naše sopranistke, ge. Antonije Zorè, ter *godova* ge. Matilde Tkalec in ge. Matilde Grandovec. Gospe so napekle potic in peciva. Tudi vso pijačo in drugo jedačo so plačale slavljence. Iz Slovenije so za to priložnost prišle tri sestre ge. Tkalčeve in njena hčerka z vnukinjo Mirico iz Nemčije, iz Dortmundu pa sin z ženo. Mirica je stari mami prebrala lepo čestitko, g. Anton Häuschen pa se je Tkalčeve mame spomnil z verzi, ki jih je sam zložil. Na harmo-

niko je igral g. Zlatko, g. Sadl ga je pa spremljal s „hudičevo“ violino. Ta instrument smo prvokrat doživeli. Prav prijetno je bilo.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Ker bo na tretjo nedeljo v aprilu velika noč, smo se po marčni maši dogovorili, da bomo imeli v Salzburgu redno mesečno mašo izjemoma na četrto, to je na belo nedeljo.

Pri marčni maši smo se poslovili od diakona g. Janka Krištofa, ki odhaja na enoletno diakonsko službo v Ekvador v Južni Ameriki. Zaželeli smo mu veliko božjega blagoslova in se zahvalili za sodelovanje v vseh teh letih. Škoda, da nas ni bilo malo več pri božji službi.

V februarju je v Celovcu za eno leto *podaljšala redovne obljube* šolska sestra Veronika, ki študira v Salzburgu teologijo. Sestro poznajo tudi linški Slovenci, saj je v času, ko je v Linzu obiskovala dvoletni maturitetni tečaj, hodila redno k slovenski maši.

TENNECK — Obisk božje službe se manjša. Pogrešamo tiste, ki so malo bolj od daleč prihajali z avti. Res je letošnja zima bila huda in poti dostikrat težavne. Aprilska maša bo na cvetno nedeljo z blagoslovom zelenja. Povabljeni so zlasti mladi, da se takrat bogoslužja udeležijo.

belgija

CHARLEROI-MONS-BRUXELLES

Slovenska veselica '87. — Tudi letos bomo imeli to tradicionalno kulturno-zabavno prireditev in sicer v petek, prvega maja 1987, v župnijski dvorani *FAMILIA* v Gilly-Hales, Charleroi. Začetek ob 18. uri.

Najprej bo slovenski pevski zbor Slomšek iz Eisdena zapel venček narodnih pesmi (moški in mešani zbor) pod vodstvom g. Vilija Roglija, nato pa bo nastopila folklorna skupina *Vesela mladina* iz Limburga. To bo kulturni del večera.

Od 20. ure do dveh ponoči bo pa pri „domači zabavi“ sodeloval Ansambel Oto Lesjak iz Hildena, Nemčija, ki že več let igra na naši veselici in ga vsi dobro poznamo. Tudi letos bo ves večer potekal v vsej domačnosti in veselosti.

V začetku aprila boste prejeli posebno VABILA. Vsako leto pomeni ta prireditev prijetno družabno srečanje vseh Slovencev in Slovenk iz vse Belgije. Pridite res polnoštevilno iz vseh krajev Belgije, posebno še rojaki in rojakinje iz Charleroi in okolice, katerim je ta prireditev v prvi vrsti namenjena. Vsi toplo vabljeni!

LIMBURG-LIEGE

Novo življenje: V družini g. Franca Bogoviča in njegove soproge ge. Marije roj. Gelikers v Maasmechelenu se je 5. 1. 87 rodil sinček prvorojenček, kateremu so ob krstnem kamnu dali ime Franc. Iskreno čestitamo in voščimo božjega blagoslova pri vzgoji.

Naša velika noč: blagoslov jedil na veliko soboto povsod kot običajno. Slovesno „vstajenje“ v *Eisdenu* bo ob šestih zjutraj. Velikonočna slovesnost v *Hoevezavelu* bo na velikonočni ponedeljek ob devetih zjutraj.

Iskreno vabljeni!

BOŽIČ V MEDJUGORJU

Naš prijatelj in sodelavec je za božič organiziral avtobus za Medjugorje. Med romarji je bil tudi težki invalid g. Thierry iz Bruslja, „atteint de maladie démyélisante, forme atypique et bénigne de la sclérose

en plaques“. V Medjugorju se je bolnik udeleževal vseh pobožnosti belgijske skupine opirajoč se na svoje bergle. Pri križevem potu, dan po prihodu, ko so se počasi pomikali navzgor proti Križevcu, je mož silno trpel, a ni dopustil, da bi mu drugi pomagali. Hotel je do dna izpiti čašo trpljenja.

Zvečer so romarji bili povabljeni na grič prikazovanj.

Okrog 22.45 je ena od „vidkinj“, Marija Pavlovič, posredovala naročilo Matere božje vsem navzočim romarjem in domačinom, ki se glasi v štirih besedah: „Spreobrnjenje, mir, molitev in post“. Ko so na željo „vidkinje“ Pavlovič ugasnili vse luči, so vsi navzoči na griču doživeli nepozabne trenutke z gotovostjo, da je Mati božja navzoča med njimi.

Na sveti večer so romarji bili pri

Posnetek letošnjega vabila Slovenske veselice '87.

večerni maši in pri polnočnici. Po polnočnici je invalid g. Thierry nenadoma začutil, da sta mu bergli odveč. Hodil je brez bergel.

Na božični dan ob 15. uri so romarji, kot da bi izrednih presenečenj še ne bilo dovolj, mogli opazovati čudovito igro sonca.

Na povratku so romarji bili dve uri blokirani na cesti v Avstriji zaradi prometne nesreče. Mladi iz te skupine, 18 jih je bilo, so izkoristili priložnost za bitko s kepami v snegu. Te bitke se je udeležil tudi bivši invalid g. Thierry iz Bruslja.

O tem zanimivem dogodku poročamo z rezervo, ki je običajna v Cerkvi.

Zdravniška znanost strokovno preiskuje ta primer.

SOIRÉE SLOVÈNE
Le vendredi 1 mai 1987

87
SLOVENSKE VESELICE

1. MAJ
petek 1987

Vžupnijski dvorani
Salle "FAMILIA"
v GILLY-HAIES
(Charleroi)

Začetek ob 18.

CLUB PRIVÉ

Ansambel OTO LESJAKA

Ansambel Oto Lesjaka iz Hildena, Nemčija, ki že petič sodeluje na Slovenski veselici v Gilly-Haies, Charleroi.

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, poleg Slovenskega doma.

Del skupine mladih, ko so se predstavili škofu Frikartu.

Velikonočna obnova in obredi velikega tedna. Velikonočna obnova nam bo pomagala, da se bomo približali Kristusu in poskušali z njim usmeriti svojo življenjsko pot.

Na cvetno nedeljo, 12. aprila, se bomo ob treh popoldne zbrali v dvorani za nagovor in razgovor o smislu našega verskega življenja, ob petih v cerkvi bogoslužje cvetne nedelje,

posebej za mlade bo razgovor na cvetno nedeljo popoldne ob treh in na veliki torek, 14. aprila, ob osmih zvečer,

na veliki četrtek in veliki petek, 16. in 17. aprila, nagovor in razgo-

vor ob osmih zvečer, ob devetih bogoslužje velikega tedna,

na veliko soboto, 18. aprila, bo nagovor in razgovor ob sedmih zvečer, ob osmih bogoslužje velike sobote in blagoslov velikonočnih jedi,

na veliko noč ob petih popoldne praznovanje velike noči. Vsakokrat tudi priložnost za spoved — za zakrament sprave. Potrudimo se vsi, da bodo ti dnevi milosti duhovno prenovili vsakega posameznika, naše družine in vso našo skupnost.

Majsko srečanje bo v soboto, 2. maja. Ob sedmih zvečer bo v cerkvi maša, od osmih naprej pa v dvorani domači slovenski večer, kamor Društvo Slovencev vabi vse rojake.

Janez Ložar je doma zgubil sestro Heleno por. Hribar. Na praznik Treh kraljev je bila še z romarji v Ri-

„Mi se imamo radi“ (Nada, Uroš, Ciril, Sandra)

mu ob posvetitvi novega beograjskega nadškofa in je v narodni noši z možem prinesla darove svetemu očetu, po povratku pa jo je neizprosna bolezen vrgla na bolniško posteljo in jo naenkrat iztrgala svojim domačim. Janezovi družini in vsem njegovim naše sožalje.

Pariške KORENINE, ki vedno pri- našajo zanimive in aktualne članke in vesti, imajo za sabo že 12 števil. Čestitamo z najboljšimi željami za bodoče.

TOURNAN-EN-BRIE (Seine-et-Marne)

Martin in Kata Raduha sta se 12. februarja po 50 letih življenja in trdega dela, veselja in trpljenja v Franciji, vrnili v Odrance v Prekmurju, da bosta tam preživljala jesen svojega življenja. Martin ima 86 let, gospa Kata pa 80. Na postaji smo se poslovili od njiju in marsikateremu so silile solze v oči. Veseli smo, ko sporočata, da sta v Odrancih vesela in zadovoljna.

MELUN (Seine-et-Marne)

Na cvetno nedeljo, 12. aprila, bomo imeli skupno mašo ob devetih dopoldne v poljski cerkvi v Dammarie.

SEZANNE (Marne)

Slovenski kipar iz Pariza Janez Zorko razstavlja svoja dela od 8.

Martin in Kata Raduha, ko sta pred 50 leti prišla v Francijo.

*Sestra Ida
pred 30 leti
v krogu
svojih*

marca do 29. aprila v Galerie d'art de l'ancien Collège, 8 rue du Capitane Faucon.

EPERNAY (Marne)

Gospa Omejševa je v domovini zgubila svojo 87-letno mater Amalijo Križaj. Naše sožalje, saj mati je vedno mati in jo je težko zgubiti.

LOIRET

Na velikonočni (vüzemski) ponedeljek, 20. aprila, *bomo skupaj praznovali veliko noč* v Chilleursu. Maša bo ob pol enajstih dopoldne, eno uro pred mašo pa priložnost za zakrament sprave.

MORESTEL (Isère)

V sredo, 18. februarja, je bila *pokopana* sestra Ida Kobale. Rojena je bila leta 1905 v Slovenski Bistrici v vzgledni krščanski družini. Leta 1935 je stopila k frančiškanskim sestram Brezmadežne. Kmalu po prvih redovnih zaobljubah je prišla v Francijo, kjer je živela in delovala do svoje smrti, z izjemo 6 let, ko se je vrnila domov, da je stregla svoji bolni materi. Sestra Ida je v 52 letih svojega redovnega življenja v vseh okoliščinah poskušala uresničevati zgled sv. Frančiška, da je prinašala veselje tja, kjer je bila žalost. To je izpolnjevala tudi zadnja leta, ko je bila priklenjena na bolniško posteljo, pa vendar ni nikdar zgubila dobre volje in je vedno mislila na druge, ki še več trpijo, in imela neomajno zaupanje, ki se ji je sedaj uresničilo v večnosti.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

Skrivnost odrešenja doživljamo zlasti v velikem tednu in na velikonočni praznik. Naj nas ta skrivnost povede preko velikega petka v veselje velikonočnega jutra.

Obredi velikega tedna:

Bruay-en-Artois: veliki četrtek in veliki petek ob 17. uri v kapeli N. D. de Lourdes; velika sobota ob 17. uri prav tam. Blagoslov jedil na veliko soboto v cerkvi sv. Barbare ob 13. uri.

Lievin: Veliki četrtek in veliki petek ob 19. uri; velika sobota ob 21. uri. Blagoslov jedil ob 12. uri.

Meri-court: Obredi velikega petka ob 14. uri; blagoslov jedil na veliko soboto ob 11. uri. Praznovanje velike noči po nedeljskem redu.

Na Velikonočni ponedeljek praznovanje velike noči v *Guillaume-Mesnil* z mašo ob 11.30 uri.

Prilika za sv. spoved pred vsako pobožnostjo.

Po *krstni vodi* so se prerodili v božje otroke: Armanda Cailliau, Kelly Frappart, Lilalda Maurantonia, Karen Vauban. Srečnim staršem naše čestitke!

Ob imenovanju za prelata ravnatelj slovenskih katoliških misij v Franciji, msgr. Naceta Čretnika, naše prisrčne čestitke!

Vsem rojakom želimo veselo veliko noč!

FREYMING-MERLEBACH

Malo pozno, vendar upam da ni to prepozno, si dovolim obujati spo-

mine na pomembne dneve duhovne zbranosti in prijateljstva. Taka priložnost je bila dne 14. dec., ko smo z lepo mašo in kosilom počastili zavetnico sv. Cecilijo. Cerkevni pevski zbor *Slomšek* je v salonu naše misije priredil kosilo za vse pevke in pevce ter njihove družinske člane. V dobrem razpoloženju in dostojnosti se je ta dan zaključil v večernih urah. Hvala vsem pevcem in pevkam ter dirigentu in organistu g. Emilu Šinkovcu, ki žrtvujete veliko časa za našo skupnost.

Božični prazniki so bili lepo doživetje in duhovno bogati dnevi. K pripravi so spadale tudi nove jaslice s slovenskimi narodnimi motivi, ki jih je za to priložnost z enomesečnim temeljitim delom naredila ga. Christiane Hero iz Saint-Avoida.

V novo leto smo šli tudi z najlepšimi željami in s pripravljenostjo, da bi še nadalje vztrajali pri lepem sodelovanju. Ples smo priredili v protestantski dvorani. Na žalost nismo mogli zadostiti vsem željam in že sedaj prosimo, da se pravočasno prijavite za prihodnje tovrstno srečanje pri organizatorju g. Ivanu *Reharju*, ki se je tudi v prejšnjem letu potrudil, da je bilo vse izvrstno izvedeno. Njim in vsem neutrudnim sodelavcem iskrena zahvala.

15. in 18. februarja smo imeli celodnevna srečanja. 15. marca bo tudi materinski dan. Naslednja celo-

Lanskoletne jaslice iz koruze nam je pripravila ga. Christine Hero.

Pevski zbor Slomšek obhaja praznik sv. Cecilije

Novoletni ples v Freyding-Merlebachu

dnevna srečanja so predvidena 12. aprila in 17. maja. Že sedaj vas vabimo na tradicionalno romanje k Materi božji v Habsterdick, 1. maja.

Od 23. februarja do 1. marca nas je šlo 10 na enotedenske duhovne vaje na Flatière, v dolini Chamonix. Duhovne vaje je vodil g. Ravel, ravnatelj duhovnega centra. Tematika: Nove binkošti. Prava duhovna oaza in osvežitev dialoga z Bogom. Hvala vsem udeležencem za lep potek teh duhovnih vaj.

Velikonočno tordneve:

Veliki četrtek: večerna maša ob 19. uri. *Veliki petek:* ob 15. uri pobožnost križevega pota s spovedjo. *Velika sobota:* ob 20. uri vstajenska vigilja. *Velika nedelja:* ob 10. uri slovesna velikonočna maša. — Prisrčno vabljeni.

bete v Esslingenu 29. januarja 1967. V poročilu o tem prvem večjem družabnem srečanju, objavljenem v Naši luči št. 3/67, beremo: „Esslingen, ki je postal novo središče Slovencev na Württemberškem, je imel posebno lepo uspelo predpustno srečanje v nedeljo, 29. januarja... Prihajajoči rojaki so že od daleč opazili napis 'Dobrodošli', okrašen z dvema slovenskima zastavicama. Ob pogledu nanj je vedel vsak, da je tukaj res slovensko srečanje. In v dvorani je bilo vse kot doma: urnim petam so igrali 'Gorenjski fantje' vesele viže, slovenske žene in dekleta so nosile od mize do mize kranjske klobase in ponujale srečke, za katerih glavne dobitke se je trgala vsa dvorana... Rjaki so se na srečanju tako dobro počutili, da so ponovno spraševali, kdaj se zopet srečamo v Esslingenu.“

Rjaki so se tudi na letošnji pustni prireditvi dobro počutili, saj je bilo ponovno slišati: „To je res slovensko srečanje.“ Po pozdravu gostov jim je domači Zvon iz Stuttgarta zapel v dobrodošlico tri pesmi: Tam, kjer se čuje pesem, Kje so moje rožice in Žabe svatbo so imele. Potem so na plesišče vabili Veseli fantje s svojimi polkami, valčki in modernimi melodijami. Tombola

Pri blagoslovu velikonočnih jedil v Stuttgartu lani. Koliko je košaric pred oltarjem, se ne da prešteti. Preštejemo pa lahko otroke, ki so spremljali k temu lepemu običaju mamico ali ateka.

nemčija

STUTTART-okolica

21 let družabnih prireditev. — Na pustno nedeljo, 1. marca, smo v Esslingenu praznovali 21-letnico organiziranih družabnih prireditev slovenske verske skupnosti na Württemberškem. Na pustnem srečanju v Neckarhalle, katerega se je udeležilo nad 500 ljudi, smo se spomnili tudi prvega tovrstnega srečanja, ki je bilo v dvorani pri cerkvi sv. Eliza-

Na lanskih počitnicah v Tirolah so slovenski otroci iz Stuttgarta lahko videli, kako se peče krompir v žerjavici. Pa kako jim je tekel!

V Sobotni šoli v Stuttgartu se otroci resno ukvarjajo tudi s pravopisom.

je za celo uro zadrževala dih v dvorani. Otroci so prišli na svoj račun. Vsa dvorana je pela in vriskala, da je bilo veselje!

Namen naših družabnih srečanj je bil skozi vseh 21 let ta, da bi vsaj za nekaj ur doživljali domovino na tujem. Kaj razumemo pod domovino na tujem, smo prav tako zapisali v januarški številki Med nami povedano leta 1967: „Domovina je tam, kjer je Bog in Cerkev. Domovina je tam, kjer je slovenska beseda. Domovina je tam, kjer je poštena slovenska družba.“ Pod tem vidikom smo doživljali domovino v Esslingenu tudi letos.

V Heilbronn so bila omizja polna pesmi. — V soboto, 28. februarja, smo imeli v Heilbronn družabni večer. Vabilu na večer domače pesmi, pustnih krofov in poskočnih viž se je odzvalo okrog 60 rojakov. Ni jim bilo žal. Fantje so zapeli kot slavčki, seveda ob krepki podpori navzočih žena. Mize so bile polne pustnih krofov, darov naših dobrih gospodinj. Trio Emil-Viki-Roman pa so iz svojih „harmonik na knofe“ privabili melodij še in še, da se je bilo kar težko obdržati pri mizi. Tak večer ohrani veliko lepih spominov in nekateri pravijo, da prinese več zdravja kot obisk pri zdravniku.

K naraščaju čestitamo: v Oberstenfeldu Alojzu in Matildi Mencin k sinku Kristijanu Mihaelu, v Beren-

hausnu pa Antonu Jamniku in Štefaniji k hčerkici Mihaeli. Otroka sta dobila lepa imena in pri krstu sta se vzorno vedla. Da bi le tako ostalo!

Pomlad bo razgibana. — Za letošnjo pomlad načrtujemo več podvigov. V tednu po veliki noči odhaja 42 slovenskih otrok na počitniško kolonijo v Tirole. Od 27. do 31. maja se bo skupina naših fantov in deklet udeležila mirovnega romanja v Assisi v Italiji, kjer se bo srečalo 1000 mladih ljudi, Nemcev in drugorodcev, iz škofije Rottenburg-Stuttgart. Od 17. do 21. junija nas bo odpeljal avtobus preko Milana in Firenz v Rim in na poti nazaj skozi Benetke.

FRANKFURT

„Oj ti pust, ti čas presneti...“, tako je zapel že Prešeren. Tudi za

našo skupnost je bil to čas presneti: 21. februarja nas je pust obiskal in povzročil, da smo se v res lepem številu zbrali na veselo maškerado. Vreme nam sicer ni bilo najbolj naklonjeno, kljub temu je bila dvorana napolnjena. Na račun so prišli vsi: otroci so si dali duška z lepimi maskami in seveda obveznim streljanjem (kar šefu sicer ni najbolj odgovarjalo, a kavbojci so pač imeli svoj dan), odrasli pa so se lahko naplesali po mili volji ob lepem

Na velikonočno soboto v Esslingenu. Blagoslov velikonočnih jedil pač spada k slovenski veliki noči.

*Pustovanje
v Frankfurtu*

igranju gostov, ansambla iz Moersa. Kar prehitro je bila ura polnoč in potegnili smo skoraj do ene, ko smo se res razšli. Razen seveda pridnih in zvestih sodelavcev, ki so pomagali tudi pri serviranju, zdaj pa še pri pospravljanju, tako, da je bila dvorana spet na razpolago za naslednje praznovanje.

Župnik pa je razmišljal, ali naj vse povabi tudi k nedeljski maši. Beseda ni konj, si je končno rekel in povabil. Vsi tako ne bodo prišli, si je mislil in tako se je tudi zgodilo. Pridni in zvesti so prišli k maši, nekateri pa so raje ostali kar doma. Pa je kljub temu bilo lepo pri župniku, se je govorilo po prireditvi. Sam bi rad na uho povedal, da je še mnogo bolj lepo in koristno pri maši, kjer človek ne živi samo od muzike, ampak se obogati še z božjo besedo. Seveda, ta pa je bolj temeljita in resna, zato ni za vsakogar. Posebno v postnem času, ki smo ga medtem že začeli.

Pepel, znak naše umrljivosti, je tisti zunanji znak, ki nas opozarja na resnost življenja. Mnogi dobri Slovenci bi radi na to resnico kar pozabili, če primerjamo udeležbo pri slovenski maši. Gredo morda k nemški? Upam vsaj, saj drugače bo na koncu hudo nerodno. Skoraj me ima, da bi vsem tistim, ki jih le redko ali nikoli ne vidim, napisal: „Sem dolgo upal in se bal, sem upu strah, slovo dejal...“ Pa še vedno upam, da nas bo božja Ljubezen le pripeljala skupaj, da bomo mogli doživeti tudi skupno veliko noč. Moramo pa se prebiti tudi skozi postni čas. Za župnika je najhuje, če ima

preveč „bogaboječih“ vernikov. Upam, dragi bralec, da med te ne spadaš. Če pa tudi, si vseeno vključen v našo skupnost, zato se sem in tja le okorajži in pridi. Veseli bomo vsi: Bog, jaz in naša slovenska skupnost. Torej pridi tudi Ti!

Pri mesečnem srečanju bi morali gledati film o Bernardki, pa je prišlo drugače. Na obisku je bil misijonar iz Brazilije, g. Zakrajšek, ki že 16 let živi v tej ogromni deželi, med domačini. Povedal nam je, kako živi in kaj dela. Čisto drugače je tam vse, je rekel, a tega kar nismo mogli razumeti: da skoraj ni trgovin, nobenih obrtnikov, da nič ne delajo. Enostavno, skromno življenje. Še krav nimajo, le enega domačina je pripravil, da ima vsaj koze... Res čisto drug svet. Pri tem dobi post drugačno podobo in drugačen pomen, saj se ljudje tam „postijo“ celo leto in je kar 70% ljudi vedno podhranjenih.

Vredno, da pomislimo, kako lahko pomagamo tistim, ki nimajo kruha!

LÜDENSCHIED

Že je skoraj dve leti, kar se je v tem mestu med hribčki Sauerlanda začela zbirati k maši in srečanju manjša slovenska skupina. Slovenske družine so tod okrog zelo raztresene. Vendar se je nabralo med njimi kakih 15 rednih obiskovalcev. Pomembno je, da smo obstali, menijo ti in se ne ozirajo toliko na dejstvo, da smo slej ko prej malo številni. Veselja pa ne manjka, posebej še kadar nas počastijo s svojim prihodom Slovenci iz Bergneu-

stadta. In to je prav pogosto. Tam imajo sami sicer že precej daljšo tradicijo srečanj pri slovenski maši. Zdi se nam dobro, da nas pridejo podpret.

V februarju je bilo Lüdenschiedsko srečanje posebej množično in slovesno. Zakonca Angela in Franc Slivnik iz Hagna sta namreč obhajala srebrno poroko. Z zavzeto pomočjo družine Horvat iz Lüdenschieda sta nam posebej lepo pripravila prostor za praznovanje. V Castropu je dvignil ljudi g. Jazbinšek in žene so napekle nekaj dobrot, organist Igor Lamprecht si je utrgal čas, da smo imeli orgelsko podporo našemu petju. Iz Bergneustadta so prišli številni veseli obrazi.

Najprej smo se seveda pri maši spomnili vrednot zakona in spoštovanja božje zamisli o njem. Zahvalila sta se slavljenca in mi vsi z njima za darove, ki jima jih je Bog natosil v njuno življenje. Mnogočesa od tega smo deležni tudi vsi, ki ju poznamo. Angela in Franc imata poseben dar požrtvovalne ljubezni do raznih slovenskih skupin. Prihajata k maši v Castrop, Lüdenschied, Bergneustadt, Solingen, celo v Hildden in Essen ali Oberhausen. Vsa ko nedeljo, če ne že v soboto, sta

Za srebrni zakonski jubilej sta se prišla Angela in Franc Slivnik zahvaliti in priporočiti najprej Bogu.

Osemdeset otrok se je sklenilo v kačo, ki je potem po taktih poloneze „oblazila“ med mizami in stoli vso dvorano na našem farnem pustovanju v Münchnu.

pri slovenski maši, če je le mogoče. Nekaj časa in denarja ju stane, toda veselje med domačimi ljudmi to odtehta. Prav gotovo ni mogoče pričakovati tega od vsakogar, ko pa govorimo o njej, je treba posebej poudariti to navdušenje za slovenska srečanja. Njuna prijetna človeška toplina je oni dan privabila k praznovanju nad 50 prijateljev tudi iz drugih krajev. Lüdenschaid še ni videl toliko Slovencev skupaj.

Zakoncema tudi tu izrekamo vse dobre želje in voščimo božjega blagoslova.

WALDKRAIBURG

Sredi januarja je tu za srčno kapjo umrl naš rojak g. Franc Pessler, star 64 let. Rojen je bil v Veliki Nedelji, po poklicu trgovec na sektorju uvoz-izvoz. V Zahodno Nemčijo je prišel leta 1970, ker je imel tu kot invalid z ruske fronte lepše življenjske razmere.

K pogrebu je prišlo veliko rojakov, iz Waldkraiburga pač vsi, ki so mogli priti.

Naj uživa pokojni večno srečo pri Bogu!

BAVARSKA MÜNCHEN

Ptički se ženijo, v deželo je pa prišla ponovno zima s snegom in mrazom. Pustni čas je bil letos neobičajno dolg, zato bo velika noč zelo pozno. (Pravzaprav je narobe

res: ker bo velika noč zelo pozno, zato je bil pustni čas dolg.) Kaj pa v naši fari?

● *Pustovanje* je treba najprej omeniti, če naj gremo po vrsti. Tristo odraslih, kakšnih osemdeset otrok, živžav, domačnost, veselje, naše viže, klepet...

Igral je kvintet g. Landekarja — razigrano in kvalitetno, ne premalo, ne preglasno, pa njegov pevec nam je ponovno postregel z domačimi in tujimi, doživeto zapetimi pesmimi.

Srečolov je bil prodan v rekordnem času, kar pri 3000 srečkah ni kar tako. Trije glavni dobitki so šli na Štajersko: električni šivalni stroj (750 mark) v Maribor, jedilni pribor (250 mark) v Šmarje pri Jelšah, košara z jedačo in pijačo (150 mark) spet v Maribor. Pač znamenje, da je med nami največ rojakov iz Štajerske, ali pa vsaj, da na naše družbene prireditve prihaja največ teh, ali končno vsaj to, da oni pokupijo največ srečk.

V veselih tekmah so morali moški oviti okrog sebe cel klobčič higlenskega papirja, ženske so morale risati številke v zrak, otroci pa izrezovati iz barvne lepenke avte, hiše in slone. Najlepši prizor na večeru je bil gotovo poloneza otrok in pa njihov ples Ptiči. Na prireditvi je bil tudi edini Slovenec, ki živi na Aljaski, g. Berce.

● Smo tik pred *materinskim dnevom*. Zadnje vaje, učenje besedila na pamet, ponavljanje petja in muziciranja, popraviljanje kulisa, priprava rekvizitov — vsega je zadnje tedne dosti.

● *Selitev* našega župnišča v Lehel — to je mestno četrt med Maximilian- in Prinzregentenstraße, med Isaro in Ludwigstraße — je pred vrati. V življenju naše fare je to skoraj majhen zgodovinski dogodek: po 23 letih se župnišče seli na nov naslov. V prenovljeni hiši bo več prostora, kot ga je bilo na Schubertstraße, tako bodo dani pogoji za še kakšne nove smeri delovanja fare.

Pokojni g. Franc Pessler

nizozemska

„Zvon“ bo imel svojo vsakoletno prireditve v Eygelshoven v dnevih 4. in 5. aprila.

5. aprila ne bo slovenske maše.

Na veliko soboto, 18. aprila, bo blagoslov jedil: ob 17.15 v Lindenheuvelu, ob 18. uri pa v Heerlerheide.

19. aprila bo slovesno vstajenje s procesijo v Heerlerheide ob 7.30 zjutraj.

Šmarnice bodo ob torkih ob 19.30 v Heerlerheide skozi ves majnik. Iskreno vabljeni!

Zvon je na svojem občnem zboru izvolil sledeči odbor: M. Hub Hochstenbach, predsednik, ga. M. Abras-Jančič, tajnica, g. Rudi Garaj, blagajnik, ga. Ema Hermans-Vršaj, podpredsednica, g. Oto Januš, drugi blagajnik. Članici odbora: ga. Tadeja Handler in ga. Johana Gril.

Novemu odboru iskreno čestitamo in želimo uspešno delovanje.

Zadnjih 16 let je Zvonov odbor uspešno vodil g. Franc Jančič. V tem času smo z Zvonovim sodelovanjem imeli izredno lepe prireditve.

G. Francu Jančiču in Zvonu izrekamo iskreno priznanje in zahvalo.

švedska

Letos slavi Slovenska misija na Švedskem svoj *srebrni jubilej*. 2. aprila bo 25 let, odkar je g. Jože Flis prišel na Švedsko in tu nastopil službo prvega rednega izseljenskega duhovnika. Spominja se še, kako je škripalo preko zaledenelega Öresunda, ko se je prvič peljal s trajektom iz Kopenhavna v Malmö.

Zgodovina Slovenske misije pravzaprav sega še leto nazaj, v junij 1961, ko je za mesec dni na Švedsko med slovenske izseljence iz Nemčije prišel g. Ciril Turk. Takrat je bilo tukaj manj Slovencev kot danes. Zanje se je posebej zavzel dr.

Pavel Robič, ki je mnoge poznal iz zbirnih taborišč v Italiji in še po njihovem odhodu na Švedsko ohranil z njimi pisne stike. Govoril je o tem, kako mu Slovenci s Švedske pišejo, da bi radi imeli svojega duhovnika. G. Turk se je z naslovi, ki jih je dobil od njega, podal na neznani Sever. Preko teh znancev je ob pomoči katoliških župnij in v stiku z nekaterimi tovarnami, kjer so bili zaposleni naši rojaki, srečal precej Slovencev in v nekaterih večjih središčih se jih je kar precej zbralo k maši.

Zadnjič ob kramljanju po maši v Borasu je g. Ciril Šega pobrskal po spominih na tiste čase. Duhovnik Turk se je napovedal tudi njemu, ki je takrat s svojo družino živel v Limaredu. Šel ga je čakati na postajo. Čeprav ga prej še nikoli ni videl, je po tipično kranjski hoji takoj ugotovil, kateri je pravi.

Na jesenski sestanek izseljenskih duhovnikov je prišel g. Turk s svojimi še svežimi vtisi iz pastoralne poti po Švedski. Ob njih je vsem postalo jasno, da je tja treba poslati slovenskega duhovnika. G. Flis je takrat pastiral v Parizu. Sam večkrat skromno pripominja: „Ker smo bili tedaj v Parizu trije slovenski duhovniki, se je spodobilo, da gre eden od njih na Švedsko, in žreb je padel name.“ Njegovi razpoložljivosti in pripravljenosti prevzeti to nalogo, se imamo zahvaliti za letošnji četrstoletni jubilej. Z veliko požrtvovalnostjo in skrbnostjo se je lotil obiskovanja in zbiranja rojakov. Trdo je bilo to delo — pravo oranje ledine. Pri cerkvenih predstojnikih pogosto ni bilo pravega posluha za slovenske pastoralne potrebe in za njegovo delo. Žal sta bila tudi pri rojaki dostikrat razumevanje in podpora dokaj pomanjkljiva, pripominja g. Šega, čeprav je mnogim, zlasti na začetku, veliko pomenilo, da ob slovenskem bogoslužju najdejo košček svojega doma in da si morejo tam s svojimi rojaki izmenjati izkušnje začetnih težav in uspehov. Leta 1962 so bili večino še novinci na Švedskem. Kobilškovi, ki so bili med prvimi tukaj, so prišli sem 1955. Ko sta 1964 Koškova dva prišla v Boras, ni bilo več

nevarnosti, da bi si večno zvestobo morala obljubiti v zanju na pol razumljivem jeziku. Poročil ju je g. Flis za silvestrovo istega leta.

GÖTEBORG

6. marca smo po pogrebni maši v župnijski cerkvi v Göteborgu spremlili k zadnjemu počitku na pokopališču Kviberg 65-letnega Ivana Ručna, ki je umrl 28. februarja, okrepčan z zakramentom bolniškega maziljenja in s sveto popotnico. Tega Gregorčičevega rojaka, doma iz Svinja pri Kobaridu, je življenje trdo preizkušalo. Vojni čas ga je zanesel v Italijo in v Egipt, 1965. leta pa sta z ženo prišla na Švedsko.

Njegovi ženi Ljudmili in drugim domačim izrekamo svoje sožalje in molimo zanj, naj najde svoj mir v večni domovini pri Bogu.

Še pogled naprej. V tednu po veliki noči nas bosta obiskala mladinski pevski zbor Vesela pomlad in ansambel Zvezde iz župnije Opčine pri Trstu. Sredi tedna bodo nastopili v Södertälju, v soboto, 25. aprila, pa v Göteborgu. Ob pol petih bodo peli pri maši, nato pa se bodo predstavili s svojim programom v avli Burgardske gimnazije. V Malmöju bodo v nedeljo, 26. aprila. Ob treh popoldne bodo sodelovali pri maši, zatem pa zapeli v dvorani pod cerkvijo. Ne prezrite zgoraj navedenih ur in k nastopom naših gostov povabite še druge.

Rojak goriškega slavčka, pokojni Ivan Ručna iz Kobarida.

slovinci ob meji

KOROŠKA

Krščanska kulturna zveza v Celovcu je podelila letošnje Tišcherjevo nagrado ljubljanskemu univerzitetnemu profesorju in akademiku dr. Bogoslavu Grafenauerju. Podelitev nagrade je bila v Slomškovem domu v Celovcu 23. januarja. — V Slomškovem domu v Celovcu je imelo Slovensko prosvetno društvo svoj občni zbor. Po 30 letih predsedovanja dr. Pavla Zablatnika je postala nova predsednica Cilka Broman. — Ob slovenskem kulturnem prazniku je Krščanska kulturna zveza priredila 4. februarja v dvorani koroškega radia kulturno prireditev, ki je bila posvečena Primožu Trubarju in dr. Francetu Prešernu. Govornik je bil dr. Pavle Zablatnik, pevski spored je pa izvajal mešani zbor „Gallus“ pod vodstvom prof. Jožefa Ropitza. — V soboto, 14. februarja, je umrl župnik in kanonik msgr. Filip Millog. Pokojni se je rodil 30. avgusta 1907 v Zahomcu na Zilji. V času Hitlerjeve diktature je moral delovati na nemških župnijah. Po vojni je postal vodja slov. dušnopastirskega urada v Celovcu in od leta 1947 do smrti župnik v Štebnu pri Maloščah. Več let je bil predsednik Mohorjeve družbe in urednik Nedelje. Bil je res vodilna koroška duhovniška osebnost. Pokopal ga je škof dr. Egon Kapellari. — Duhovnik mariborske škofije in župni upravitelj v Slovenjem Plajberku ter Št. Lenartu na Brodeh g. Franček Jančar je 9. marca obhajal 70-letnico življenja. Nad 30 let vodi obe župniji, ki sta zahvalni zaradi tega, ker so ljudje tako raztreseni. — Katoliško prosvetno društvo v Šmihelu nad Pliberkom slavi letos 80-letnico obstoja. Skozi 14 dni so se vrstile v februarju jubilejne prireditve. — Nad 1000 Slovencev in nemško govorečih sodelancev je 20. januarja protestiralo v Celovcu proti sklepu deželnega

zbora, ki hoče otroke, prijavljene k pouku slovenščine, ločiti od skupne šole. — V soboto, 31. januarja se je vršila na Dunaju demonstracija za skupno šolo na Koroškem in proti ločevanju otrok v šoli. Udeležencev je bilo med pet in šest tisoč, od teh 1500 Korošcev, ki so se pripeljali na Dunaj s posebnim vlakom. Zbrali so se pred Opero in potem v spremstvu šli pred kanclerjevo vladno palačo. Predstavniki so kanclerja seznanili s šolskimi problemi na Koroškem. Koroška Cerkev in njene organizacije in več avstrijskih univerz se je jasno opredelilo za pravice Slovencev proti ločevanju v šolah. — V Libuščah je 11. februarja praznovala 85-letnico življenja koroška ljudska pesnica Milka Hartman.

GORIŠKA

Dramski odsek prosvetnega društva Štandrež je na domačem odru zaigral Nušičevo komedijo Narodni poslanec. — Goriški občinski svet je na seji 23. januarja odobril načrt za gradnjo slovenskih višjih šol. Šolski center bo v južnem delu mesta. — V goriški bolnici je 26. januarja umrla sr. Ladislava Piščanc, rojena 1910 v Barkovljah pri Trstu. Najprej je bila gospodinja pri svojem bratu Ladu, ki so ga kot kaplana v Cerknem komunisti ubili skupaj s 15 nedolžnimi. Leta 1947 je vstopila v kongregacijo sester Previdnosti. 27 let je delala v univerzitetni kliniki v Paviji. 1976 je prišla v Krmin. Tam so jo tudi pokopali. Pokojna je bila sestra slovenske pesnice Zore Piščanc. — V noči od sobote na nedeljo, 25. januarja, so neznanci pomazali z grdimi napisi proti Slovincem cerkev sv. Ivana v Gorici. Tam so namreč redne slovenske maše. Vsa poštena javnost je to akcijo obsodila. — Ob stoletnici rojstva pisatelja in naravoslovca Frana Erjavca so se Slovenci v Gorici zbrali na njegovem grobu. Dolga leta je deloval in tudi v Gorici umrl. Časnikar Waltritsch je v govoru opisal njegovo delo, moški zbor Paglavcev iz Podgorje je pa zapel več pesmi. — V dvorani Katoliškega doma v Gorici so pripravili 25. januarja prireditev za katoliški tisk. Navzoče je najprej pozdravil

glavni urednik Katoliškega glasa msgr. Kazimir Humar, štandreški igravci so pa ponovili Nušičevo komedijo Narodni poslanec. Pred igro in v odmorih je bil srečolov. — V Sedejevem domu v Števerjanu so 8. februarja obhajali Prešernov dan. Vaška igralska skupina je naštudirala za to priložnost Finžgarjevo Verigo. Tako Prešeren kakor Finžgar izhajata iz iste župnije Breznica na Gorenjskem. — V cerkvi sv. Lorenca v Ronkah so 1. februarja imeli koncert božičnih pesmi, ki sta jih pela mešani zbor „Pod lipo“ iz Barnasa v Benečiji in gojenci glasbene šole iz Špetra Slovenov. — V Trbižu so se v februarju srečali predstavniki Narodnega sveta koroških Slovencev in Slovenske skupnosti iz Italije. Predmet pogovorov so bili šolski problemi, s katerimi se soočajo v zadnjem času koroški rojaki. — Na Goriškem so se zelo svečano spomnili 50-letnice smrti pok. pevovalce v Podgori Lojzeta Bratuža. Ker je njegov zbor za božič 1936 pel slovenske pesmi, so ga fašisti v nedeljo, 27. decembra, s tremi drugimi po maši ujeli in mu dali piti strojno olje zmešano z bencolom. V bolnici je 16. februarja za posledicami mučenja umrl. Žena, pesnica Ljubka Šorli, je ostala sama z dve-ma otrokoma, dveletno Lojzko in dojenčkom Andrejem, sedaj občinski odbornik v Gorici. Pokopali so ga ob jutranjem svitu ob navzočnosti najožjih sorodnikov. Dvodnevna spominska svečanost je bila 14. in 15. februarja v Podgori pri Gorici, 16. februarja pa na goriškem pokopališču. Bil je v dobi fašistične strahovlade premočrten kristjan in Slovenec. — V nedeljo, 11. januarja, so odprli povsem novo žičnico na Sv. Višarje. Spodnja postaja je seveda še vedno pri odcepu ceste v Ovčje vas (Valbruna). Številni bralci Naše luči bodo veseli, da bodo mogli spet poleti obiskati to znamenito Marijino božjo pot.

TRŽAŠKA

V novem tržaškem duhovniškem svetu, ki šteje 27 članov, so štirje Slovenci: škofov vikar dr. Lojze Škerl, dekan Rudolf Bogatec, Milan Nemač in Anton Žužek. — Mladina

Zveze cerkvenih pevskih zborov na Tržaškem je priredila 18. januarja v cerkvi sv. Družine v Ljubljani koncert božičnih pesmi. Kritika o koncertu je bila pohvalna. — Po 41 letih kaplanovanja se je poslovil v nedeljo, 11. januarja, od svojih slovenskih vernikov msgr. dr. Jože Prešeren. Vsa ta leta je imel slovensko mašo pri sv. Antonu Novem v Trstu. Njegova zasluga je, da obstaja Marijin dom v ul. Risorta. Po vojni je bil pionir pri ustanavljanju kat. mladinskih organizacij na Tržaškem, ustanovil je mladinsko revijo Pastirček in vodil Marijino družbo. Zaradi starosti in zdravstvenega stanja je prosil škofa, da sme iti v pokoj. — Novi slovenski duhovnik pri sv. Antonu Novem je postal vodja slov. dušnopastirskega centra v Trstu, g. Mario Gerdol. — Pod vodstvom Aleksandre Pertot je 60 mladih pevcev ponovilo koncert božičnih pesmi 1. februarja v Bazovici. — 40 let je od tega, kar so prišle slov. šolske sestre v Boršt in tam ustanovile med drugim tudi otroški vrtec, ki ga vseh 40 let vodi sestra Tarcizija. — Društvo slov. izobražencev v Trstu je 16. februarja pripravilo v Peterlinovi dvorani v Trstu spominski večer fašistični žrtvi Lojzetu Bratužu. Predstavljena je bila spominska publikacija, govoril je Saša Martelanc. — Skoraj vsa slovenska prosvetna društva na Tržaškem so praznovala dan slovenske kulture (Prešernov smrtni dan — 8. febr.). Proslave so bile v Trstu, na Opčinah, v Bazovici in v Gropadi.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Pri Sv. Cirilu in Metodu v Kewu (Melbourne) so imeli lani 15 porok, 37 krstov, 30 pogrebov, 5 pogrebov v Geelongu in tri druge po Viktoriji, 28 bolniških maziljenj, obhajil pa okrog 11.000. — Do srede februarja je za

vzdrževanje slov. kat. Misije v Kewu prostovoljno darovalo 477 oseb (cerkveni davek). Vsota darov znaša 8056 dolarjev. — Januarska počitniška kolonija na Mt. Eliza je srečno potekla. Prvi teden je prišlo 15 odraslih in 12 otrok. Drugi teden je prišlo 25 deklet. V tretjem tednu je bilo na koloniji 37 fantov. — P. Tone Gorjup se trudi, da bi obnovil ansambel Glasniki. Zaenkrat prihaja 20 mladih na vaje. Pater upa, da bodo prišli še drugi. — Tudi za Misijo sv. Rafaela v Sydneyu so rojaki za božič darovali. Koliko, to je znano p. Valerijanu. K darovom je treba prišteti tudi delo raznih obrtnikov, čistilk in čistilcev in vse, ki pomagajo brezplačno pri raznih prireditvah. Brez dobrotnikov in sodelavcev idealistov bi bilo delovanje slov. kat. Misij nemogoče. — Zaveznik slov. kat. Misije v Adelaidi je sv. Družina. 4. jan. so obhajali proščenje. Za to prilžnost je prišel adelaidski nadškof in Slovenecem maševal. Po maši so nadaljevali slavje v dvorani. Da je nadškofu pri Slovencih ugajalo, je dokaz dejstvo, da je ostal med njimi do druge ure popoldne. Povabil se je tudi za naslednje leto. — Božična polnočnica je bila pri Sv. Družini izredno dobro obiskana. P. Janez misli, da je rojake versko poživil papežev obisk v novembru. — V Melbourneu so štirje dijak maturirali iz slovenščine.

ARGENTINA

V gledališču Colon v Buenos Airesu je imel samostojen nastop g. Marko Bajuk iz Mendoze. Prirediteljica je bila mendoška univerza. Poleg mednarodnega programa je zapel tudi slovensko pesem. V istem gledališču je pel tudi Slovenec Janez Vasle. Trenutno je na izpopolnjevanju v Evropi. V jeseni bo pa pel v več operah v tem gledališču. — Slov. kulturna akcija prireja redna tedenska predavanja. V zadnjem času je bilo na programu več zanimivih predavanj. Tone Brulc je govoril o najnovejših teorijah slovenske zgodovine, Janez Zorec je imel naravoslovno predavanje pod naslovom Od začetka sveta do Halleya. Tone Mizerit Dužbena občila — strup in zdravilo. O Dragi je govoril arh. Marjan Eiletz. Na Štefanovo je pa predaval ljubljanski bogoslovni profesor dr. Anton Stres: Človekove pra-

vice in moderne ideologije. — 29. decembra je umrl v Buenos Airesu g. Alojzij Dolinar. Izhajal je iz znane ljubljanske pekarske družine Dolinar s pekarijo pred ljubljansko stolnico in na Poljanski cesti. — V Mendozi so priredili Mladinski dan. 13. dec. so zvečer zaigrali veseloigro Pričarani ženin. V nedeljo po maši je bila tekma v odbojki med mladino iz Buenos Airesa in Mendoze. Mendoza je zmagala. Po kosilu je bil program s telovadnimi in kulturnimi nastopi. Nato pa prosta zabava. — Po božiču je buenosairška mladina odšla na kolonijo v Dom dr. Rudolfa Hanželiča v Dolores v mendoških hribih. Udeležencev je bilo 71, 36 deklic in 35 fantov. Spremljalo jih je 19 odraslih. Kolonijo je vodil France Vitrih, duhovno vodstvo pa je imel Anton Bidovec. — Slovenska dekleška organizacija in Slovenska fantovska zveza sta skupaj priredili 20. decembra občni zbor. Organizaciji delujeta v sedmih slovenskih naseljih. Poročila so pokazala živahno dejavnost društev in odsekov. Obe organizaciji sta dobili novo vodstvo. — V nedeljo, 28. dec., so v Slovenski vasi v Lanusu obhajali 30. letnico, odkar so se tam naselili slovenski lazaristi. Somaševanje je vodil prof. dr. Anton Stres iz Ljubljane. Po maši so odkrili spominski relief. Lazaristi so tam postavili prvo slovensko cerkev v južni Ameriki, posvečeno Mariji Kraljici. Ustanovili so osnovno šolo in nato gimnazijo, pa Baragovo misijonišče, Baragovo tiskarno in zavetišče sv. Vincencija za ostarele. Zvečer so pred šolo zaigrali misterij Slehernik. — Cerkev Marije Pomagaj v slovenskem buenosairškem centru je dobila nove orgle, ki so bile blagoslovljene na sveti večer.

ZDA

V cerkvi sv. Pavla v Chicagu je zbor Slovenska pesem priredil koncert, ki je bil posvečen pokojnemu skladatelju dr. Matiju Tomcu. Sodelovala sta tudi zbor Gallus in zbor sv. Janeza Evangelista iz Milwaukeeja. — Dosedanji župnik pri sv. Štefanu v Chicagu p. dr. Vendelin Špendov je bil imenovan za gvardijana v Lemonu. — Pri proslavi 100-letnice kipa svobode v New Yorku je sodeloval tudi slovenski zbor Zvon. Za-

pel je štiri pesmi, med njimi Triglav moj dom. — Slovenska pristava v Clevelandu je lani praznovala srebrni jubilej obstoja. Pri spominskem slavlju so sodelovali ljudski šoli iz Clevelanda, mladi harmonikarji, zbora Fantje na vasi in Korotan ter plesna skupina Kres. Govoril je dr. Ciril Žebot. — Župnija Marije Vnebovzete v Colinwoodu (Cleveland) je obhajala 80-letnico obstoja. Letos bo že 20 let, kar jo vodi župnik Viktor Tomc. — V San Franciscu v Kaliforniji je 1. februarja umrl nekdanji odvetnik v Tolminu in Gorici, dr. Alojzij Vogrič, vodilna politična osebnost med obema vojnoma in med vojno na Primorskem. Bil je

član Slovenske ljudske stranke in po vojni član Narodnega odbora za Slovenijo. Prva povojna leta je živel v Rimu in veliko pomagal tedanjim beguncem, dokler se ni odselil v Združene države. — Škof iz Helene v Montani, ki je po materi slovenskega rodu, je imenoval za svojega generalnega vikarja slovenskega duhovnika Jožeta Mavsarja, po rodu iz Št. Ruperta na Dolenjskem, dosedanjega župnika v eni od župnij v Heleni.

KANADA

Društvo Simon Gregorčič je zadnjo nedeljo v novembru priredilo

Gregorčičevo proslavo v dvorani župnije Marije Brezmadežene. Prišli so tudi primorski Slovenci iz Clevelanda. — Pred božičem sta obe slovenski župniji v Torontu priredili duhovne vaje za žene in dekleta. Vodil jih je lazarist Franc Sodja. — Odbor starostnega doma Lipa pripravljala akcijo za denarne nabirke. Da bo dom za ostarele dograjen, morajo nabrati še dva milijona dolarjev. — Plesna skupina Rožmarin je nastopila na montrealški televiziji. — Tudi v Winnipegu so pripravili proslavo ob osemdesetletnici smrti Simona Gregorčiča. Na proslavi so sodelovali tudi Srbi s svojimi folklornimi skupinami.

ocvirki

PROPADLI SAMOPRISPEVEK V LJUBLJANI

SZDL je v Ljubljani doživela hud politični poraz — ne toliko na samem referendumu o samoprispevku, kolikor s svojim nojevskim in neodgovornim ravnanjem po njem. Sam izid glasovanja — če bi se mu politično „podredila“ — bi namreč lahko spremenila celó v svojo zmago, namreč v zmago in praktično potrditev ideje, da politiko SZDL kot „vseljidske organizacije“ določajo ljudje, ne od njih odtrgani forumi. Vodstvo SZDL (se) v analizo političnega pomena referendumske odločitve sploh ni upalo spustiti in je to bistveno vprašanje molče obšlo. S tem je zadalo hud udarec ideji Socialistične zveze kot nestranske politične organizacije svobodnih državljanov in samoupravljalcev — in v bistvu znova, kot že tolikokrat, učinkovito podprlo politične pozicije zagovornikov večstranskega političnega sistema, v

katerem se politični odgovornosti seveda ni mogoče izmikati na tak način.

Tudi za to — in predvsem za to — bo enkrat treba polagati račun. Upam, da to ne bo šele takrat, ko bo že prišlo do bankrota.

„V nobeni demokratični ureditvi ne morejo najodgovornejše osebe ostati še naprej na vodilnih položajih, potem ko so se njihove zamisli rešitve določenega problema v

praksi izkazale za zgrešene, pri tem pa porabile velika sredstva in angažirale za več mesecev tako velik aparat ljudi, še posebej v današnjih kriznih gospodarskih razmerah.“ (Delo, 10. jan.)

Da so „nekateri iskreno želeli odstopiti“ (gl. Delo, 15. jan.), je jasen dokaz, kako so usedline buržoaznega demokratizma močne, saj, glejte, pridejo na dan celo pri naših voditeljih, vsaj pri tistih

Kristus je vstal.

Vstali bomo tudi mi.

Apostol Pavel

**Ob tej čudoviti resnici
vam želi
globoko doživljanje
Gospodove skrivnosti
o veliki noči**

Naša luč

srednje visokega ranga. Še sreča, da imamo nad njimi še višje voditelje, ki pa tem slabostim že dolgo niso več izpostavljeni — in še večja sreča, da so bili ljubljanski voditelji vsaj toliko zreli in zgrajeni, kot smo včasih rekli, da svojega odstopa niso ponudili tistim, od katerih so bili formalno izvoljeni in katerih voditelji so, torej občanom in članom SZDL, ampak tistim, ki so jih na te položaje dejansko po-

stavili in katerim dejansko ustrežajo, torej višjim voditeljem.

Matevž Krivic

MLADINA, Ljubljana, 20. feb.
87/18.

DUHOVNIK JE PRAVI BLAGOSLOV

Niti po smrti nismo enaki. Če umre izobražen, premožen, aktiven človek, je ponavadi govornikov več in vsi so bolj ali manj na ustrezni ravni. Če pa umre od vseh pozabljeni upokojenec ali človek z ne preveč zvanečim poklicem, je stvar zares v božjih rokah. Če je bil pokojnik seveda veren. Neredko je duhovnik edini, ki spregovori nekaj besed v slovo — o minljivosti življenja in odrešujočem onstranstvu in le, če je pokojnika поблиže poznal, tudi kaj o njem, a ne na dolgo in široko.

Sicer pa se lahko pogreb sprevrže v pravo katastrofo. Neredko se zgodi, da nihče ne spregovori niti besede (ker se na pogreb ne prikaže tisti, ki ga je določila pristojna krajevna skupnost oziroma delovna organizacija), kar mnoge svojce hudo prizadene. Še

neprimerno bolj pa jih prizadene, če govorniki klatijo neumnosti.

TELEKS, Ljubljana, 26. feb.
87/18.

STRATEGIJA TEHNOLOŠKEGA ZAOSTANKA

Medtem ko so razvite dežele poiskale izhod (iz svetovne ekonomske krize) v prestrukturiranje proizvodnje, v iznajdbi tako imenovane tehnološke revolucije, ki se je oprla predvsem na znanje, smo se pri nas obnašali zelo nonšalantno in nadvse razkošno. Razkošje je pravzaprav v tem, da imamo veliko izobraženih kadrov, ki pa nimajo kaj početi in od katerih tudi nič ne zahtevamo, razen tega, da se prilagajajo entropičnemu sistemu, ki mu vlada armada poprečnih in neizobraženih.

Seveda je jugoslovanska strukturna kriza specifična toliko, kolikor je specifična tudi jugoslovanska družbena ureditev, obremenjena z državnimi in paradržavnimi centri moči, ki jih bolj skrbi lasten obstoj kakor razvoj celotne skupnosti. Najbrž ni države na svetu, ki bi imela toliko administrativnih ovir, da pred njimi obupa celo neznatna in nepomembna iniciativa.

Pravo ustvarjalno delo je bilo prepovedano, ustvarjalno delo je še vedno nezaželeno. K temu moramo prišteti izredno drag državni aparat, ki skrbi za socializacijo neumnosti in pokrivanje zgrešenih odločitev. Temu silnemu aparatu ne preostane nič drugega, kot da pod znamko „strogo zaupno“ producira skrivnosti, ki bi morale biti predmet javne in strokovne razprave. Tu mislim predvsem na strategijo tehnološkega razvoja, ki je papir brez repa in glave, spisek želja neznanih subjektov, popolnoma nerealen in neuresničljiv, ki ga bodo delegati sprejeli, kakor so sprejeli vse, česar niso razumeli.

MLADINA, Ljubljana, 27. feb.
87/17

kakšni smo Slovenci?

Na oznake Kranjec, Štajerec, Korošec itd. so prebivalci posameznih slovenskih pokrajin ponosni. Tako dolgo zgodovino imajo za sabo, da so prišle ljudem v meso in kri.

V eni potezi pa smo si Slovenci edini, da torej moremo govoriti brez omejitve tudi o „slovenskem značaju“. Slovenec gleda na Italijana od zgoraj navzdol, na Nemca od spodaj navzgor, Madžaru pa obrača hrbet. Pred Italijanom imamo občutek večvrednosti, pred Nemci manjvrednostni občutek, za Madžara se pa ne zmenimo: premalo posega v naš življenjski prostor in premalo pomeni v svetu, da bi ga upoštevali.

**Prof. A. Trstenjak, O slovenski duši,
Koledar 1987 Družbe sv. Mohorja v Celovcu**

Klic k razumu

4. marca je skupina 124 slovenskih državljanov ob razburjenju v zvezi s predloženim plakatom za dan mladosti sprejela **KLIC K RAZUMU** in ga naslovila na vse demokratične sile v Jugoslaviji.

Besedilo se glasi:

Polemika o osnutku plakata, ki je bil predložen za dekor letošnjega praznovanja dneva mladosti, vsebuje nekaj značilnosti, ki nas resno skrbijo. Te značilnosti v javnih nastopih nekaterih političnih funkcionarjev in teles ter v poročanju dela jugoslovanskih sredstev javnega obveščanja niso nove. Pojavljajo se že nekaj časa in zdaj vidno eskalirajo.

V danem primeru nas zlasti skrbi:

— nepripravljenost nekaterih posameznikov v centrih politične moči, da bi se seznanili s predmetom, ki ga napadajo in obsojajo,

ga skušali analizirati in resno premisliti;

— predmetu, ki ga obsojajo, tudi tokrat odrekajo njegovo družbeno specifičnost in avtonomnost ter ga nasilno presojujejo z merili, ki so mu tuja;

— nekateri nosivci politične moči si vse bolj jemljejo pravico absolutnega razsojanja o vsem, kar se je dogajalo ali se dogaja, četudi za to, kot je videti, pogosto niso kvalificirani, strokovnih ekspertiz pa očitno ne iščejo; pri tem postajajo vse bolj ekskluzivistični in netolerantni;

— v primeru, ki nas je spodbudil k pisanju, ni mogoče razbrati niti najmanjše pripravljenosti na javen dialog z avtorji obsojenega predmeta ali na javno razpravo, v kateri bi bilo mogoče predstaviti različna mnenja, misli, stališča in argumente; njihovo razsojanje in obsojanje je vse bolj aprioristično in že nevarno drsi v ideološki terorizem;

**vzemite si 5 minut
za premislek
narodnega reka!**

**vsak človek je na
tem svetu trikrat
sojen: ko se rodi,
ko se ženi
in ko umre.**

— če si stališča prizadetih vendarle utrejo pot v javnost, se jih ne upošteva ali pa se jih na različne načine diskvalificira;

— ne moremo spregledati, da je v javnih nastopih številnih posameznikov, ki nastopajo s pozicij politične moči, vse manj elementov racionalnega razpravljanja in vse več emocionalnih, iracionalnih, demagoških, avtoritarnih prvin; logični razmislek in trezno presojo vse bolj nadomeščajo moralne kvalifikacije, poudarjanje pravšnjega prepričanja in pripadnosti;

MED VRSTICAMI

(nadaljevanje s 13. strani)

Možno je, da ta trditev ni privlečena za lase. Slovenska socialistična mladinska organizacija namreč že dlje časa deluje v urejenem ribniku krapov skupne jugoslovanske mladinske organizacije kot ščuka. Zahtevala je že odpravo „štafete mladosti“, ki hrani le „napačni patriotizem“ in daje funkcionarjem možnost, da mlatijo prazno slamo. Denar, ki ga terjajo te drage slovesnosti, naj bi rajši uporabili za brezposelno mladino. Socialistična študentska organizacija na ljubljanski univerzi je celó nastopila proti mladinski štafeti z javno podpisno akcijo. V odgovor na to je jugoslovanska skupna mladinska organizacija sklenila, da se štafeta začne v Sloveniji.

Slovenski mladinski organizaciji grozijo sedaj mučne preiskave. Štirim risarjem ukradenega plakata so napovedali „kazenske ukrepe“.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 5. mar. 87/52.

— z naraščanjem ekskluzivizma, netolerance in iracionalnosti se seveda manjša odgovornost za javno besedo; najbolj neodgovorno se uporablja obtožba fašističnosti oziroma nacističnosti;

— značilno je vse bolj pogosto opiranje na „teorijo zarote“, s katero nekateri nosivci politične moči, ki dajejo ton najnovejšim polemikam in obsodbam, razlagajo vse tiste družbene in politične pojave, ki jih niso sami spodbudili; s takšnimi pogledi se seveda ujema brezglavost in paničnost, s katero reagirajo na sicer povsem normalne, legitimne in legalne družbene pojave; še več: s tako miselnostjo ne pojasnjujejo samo posameznih pojavov, temveč jih v svojih glavah povezujejo v velike zarote, združevanje sovražnikov ipd., s čimer ne le iščejo nevarnosti za družbeni in politični sistem tam, kjer jih ni, temveč tem namišljenim nevarnostim pripisujejo prav neverjetne razsežnosti; vse to pelje v izgubo stika z realnostjo, predvsem pa tudi v nesmiselno in škodljivo delitev družbe na dva sovražna bloka;

— posebej usodna utegne biti nepremišljenost, če ne kar aroganca, s katero si posamezni nosivci politične moči lastijo pravico razsojati o kazenski odgovornosti tistih, ki jih obsojajo; s tem posegajo v kompetence za to določenih organov, grobo kršijo neodvisnost pravosodja in izvajajo nedopusten pritisk nanj; nekatere izjave posameznikov, ki nastopajo s pozicij politične moči, so že hujskaške in malone zahtevajo pravico linča;

— nekateri posamezniki, ki delujejo v centrih politične oblasti, tudi nestrpno napadajo demokratske dosežke v nekaterih političnih organizacijah in njihove predstavnike oziroma zagovornike.

Vse to bi lahko kdo v danem primeru razumel kot politični manevar, ki naj prekine javno razpravo o praznovanju dneva mladosti

in doseže preklc alternativnih rešitev pri organiziranju štafete mladosti. Takšna interpretacija bi bila preveč dobronamerna;

— gonja proti domnevni fašističnosti predloga plakata za letošnje praznovanje dneva mladosti vsebuje elemente, ki so strukturno sorodni elementom fašističnih političnih mobilizacij in organizaciji fašističnega govora;

— ta gonja preprečuje simbolni obračun s fašizmom (in z logiko totalitarnega gospostva sploh), ki pri nas še ni bil opravljen;

— ta gonja po eni strani manipulira z javnim mnenjem, po drugi strani pa ignorira mnenje demokratske jugoslovanske javnosti, ki se je v večinoma izrekla proti sedanjim oblikam praznovanja dneva mladosti (raziskave javnega mnenja kažejo, da 81 % slovenskih in 52 % jugoslovanskih mladincev, ki jih je zajela raziskava, nasprotuje — sedANJI — zaključni prireditvi praznovanja dneva mladosti);

— pobudniki te gonje so s svojim početjem hočeš nočeš diskreditirali prav tisto, kar pravijo, da štafeta simbolizira.

Vendar ne gre samo za dani primer; podobno kot s plakatom za letošnji dan mladosti in bolj ali manj posredno z organizacijskimi pripravami za praznovanje tega dne, ki jih je vodila RK ZSMS, se je godilo malone z vsemi demokratičnimi družbenimi in političnimi pobudami. Na črni listi razpravljavcev na predsedstvu ZK ZSMJ so se znašle še pobuda za civilno službo, ukinitev smrtne kazni, za odpravo člana 133 KZ SFRJ, Nova revija ... Nedavne kampanje proti fondu solidarnosti morda niso omenili samo zato, da bi se te pobude lahko napačno prikazale kot samo slovenske, ne pa kot pobude vse jugoslovanske demokratične javnosti. Realni družbeni učinki takšnega postopanja posameznih nosilcev in teles politične moči so nadvse negativni in kontraproduktivni.

okrog 57. številke Nove revije

Izid 57. številke Nove revije je močno razgibal politično življenje v Sloveniji in zbudil odmeve tudi drugje v Jugoslaviji. Na „prispevek k slovenskemu nacionalnemu

programu“ so brez odlašanja reagirali slovenska ZK, borci, SZDL. Predsedstvi CK ZKS in RK SZDL sta nekatere prispevke in teze ocenili kot povsem nesprejemljive.

Nekaj člankov gradi na podmeni, da je za kritični, kar katastrofalni položaj slovenskega naroda krivo dejstvo, da si je razredni princip popolnoma podredil narodnega, poosebljenje tega principa pa je partija s svojim leninističnim konceptom suverenega vodenja vseh družbenih zadev. Avtorji izrečejo popolno nezaupnico slovenski politiki v vsej njeni povojni zgodovini.

ZORAN POLIČ: Pisci skušajo povsem razvrednotiti del zgodovine, ki sta ga ustvarila OF in NOB. Svoj boj proti obstoječi politiki opravičujejo s tem, da „slovenski zunanje in notranje nesvo-

tivni; v sedanji krizi, ko bi bolj kot kdajkoli prej potrebovali trezno razmišljanje, nas zapletajo v iracionalizme vseh vrst in silijo v ideološko pijanost; vznemirjajo javnost, zbuja različne nestrpnosti in sovraštva, spodbujajo nacionalizme, sejejo razdor v državi in družbi, demoralizirajo družbo, rušijo pravni sistem, odlagajo nujno prestrukturiranje na ravni ekonomije in ustvarjajo vtis, da se nekateri nosilci politične moči ne morejo, nočejo ali ne znajo najti v realni situaciji; ustvarjajo psihozo izrednega stanja, s pomočjo katere so že večkrat prišle na oblast najbolj reakcionarne sile.

Takšna politika je nepremišljena, neodgovorna in nevarna. Med poglavitnimi razlogi za takšen položaj je to, da vse prevelik del jugoslovanske politike ni zmožen racionalnega govora in ni sposoben sprejeti racionalnih argumentov in razumnega dialoga. Zato POZIVAMO K RAZUMU. Pozivamo vse de-

Maribor

(nadaljevanje s platnic spredaj)

ali zelena paprika z bučnim oljem, rdeče zelje v kisu, štajerski žganci, štajerski štruklji, ajdek, koruzna potica na opeki, koruzna pogača na zeljnem listu. Kajpada je treba vse to za-

liti z dobro kapljico, ki je tu tudi ne manjka.

„Mariborski prispevki slovenskemu razvoju so bili in so še vseslovenskega pomena. Gostiti in razvijati središčnost. Funkcionalna središčnost je središčnost sposobnosti, delavnosti, sodobnih zamisli, možnost njihovega uresničevanja.“ (Kmecl).

mokratske sile v Jugoslaviji: v družbenih organih in političnih organizacijah, v institucijah političnega sistema in v državnih aparatih ter seveda demokratično javno mnenje in akterje demokratizacijskih družbenih pobud, naj se uprejo in zaustavijo ofenzivo političnega iracionalizma in avanturizma, naj ne popuščajo pritiskom nosilcev zgodovinsko regresivnih teženj in naj storijo vse, kar je v njihovi moči, da se sproženi procesi demokratizacije ne bi zausta-

vili. Kampanjo je treba zaustaviti, še preden bi se utegnili sprevreči v preganjanje posameznikov. Eksil in kulturni molk sta morda rešitev za posameznike, za družbo in državo pa sta lahko le pogubna.

Kot prvi podpisniki vas vabimo, da se temu pozivu odzovete tudi tako, da ga podpišete. Vaše podpise pošljite na naslov tistih sredstev javnega obveščanja, ki bodo poziv objavila, zaradi evidence pa tudi Mladini, Ljubljana, Resljeva 16.

V Ljubljani, 4. marca 1987.

Sledijo podpisi.

bodni“. Razvrednotiti skušajo Karleja, odpovedujejo se socializmu, samoupravljanju in neuvrčenosti, ponujajo spravo z belogardisti, Cerkev pa, da se znova polasti oblasti, zavzemajo se za večstrankarski sistem, osamosvojitve Slovenije itd.

JOSIP VIDMAR: Trditvi njihovega ideologa Bučarja, da je vsa NOB in vse ustanove, ki so zrasle iz nje, tako rekoč sleparija, se je mogoče samo nasmehovati. Tudi če recimo pristanemo na to, da je NOB in vse, kar je zraslo iz nje, falzifikat, se zastavi resno vprašanje: kaj pa zdaj, kaj sploh moremo storiti?

MILOŠ MIKELN: (Nekatere) teze in stališča niso zgodovinsko točna. Na primer teza, da je bilo vse partizanstvo v bistvu zgolj boj partije za uveljavitev njene diktature.

Ali pa teza o nelegitimnosti Avnoja in vse današnje družbene ureditve z vidika naravnega prava.

JANKO PLETESKI: So stvari, o katerih je treba razpravljati, (npr.) trditve, da sta revolucija in ves sistem današnje socialistične federativne Jugoslavije nezakonita; trditve, kot da je nova Jugoslavija delila ljudi v političnih pravicah na zmagovavce in premagance; da je geslo o bratstvu jugoslovanskih narodov ideološka iznajdba komunistov; da Slovenci leta 1918 v Jugoslavijo niso vstopili s samoodločbo, ampak so bili postavljeni pred izvršeno dejstvo; da sta boj za nacionalno in socialno osvoboditev popolnoma ločeni stvari.

VLADIMIR KAVČIČ: Tudi zgolj teoretično razmišljanje o samoodločbi, odcepitvi, vključevanju v

druge državne tvorbe je nepremišljeno.

CIRIL RIBIČIČ: ... so številne teze parcialne ali protislovne: zavzemanje za npr. spoštovanje človekove osebnosti, za civilno družbo, za demokracijo, za samostojnost slovenskega naroda; za vse krivijo partijo, pritožujejo se nad unitarističnimi težnjami, zavzemajo se za slovenski nacionalni program.

TONE PARTLJIČ se je distanciral od teze o nelegitimnosti naše oblasti.

DIMITRIJ RUPEL: Revija ni kršila svojih ustanovnih načel. „V 57. številki smo se še posebej posvetili problemu slovenskega naroda in kulture in se postavili za aktivno slovenstvo in politiko skupnega slovenskega prostora.“

TELEKS, Ljubljana, 5. mar. 87.

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za Vašo SELITEV v domovino se Vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 / 44 5 62). — Informacije dobite pismeno ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **RAČUNALNIKI:** Sinclair 48K DM 245,—. Vse vrste Commodore, Schneider, Atari RADIOAPARATI, AVTORADIO Hi-Fi. Razni stroji in orodje. Ekspozitni popust. — Jode Discount Markt, Schwanthalerstr. 1, 8000 München 2, BRD.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEPH ARECH Vam uradno uredi prevode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. 0 89 / 32 68 13.

• **DRAGI ROJAKI, POTUJETE V EVROPO?** Na pragu domovine, v središču stare Gorice, ob lepem drevoredu Corso Italia, vas pričakujemo v PALACE HOTELU, najboljšem hotelu v mestu. Najmodernejši komfort (kopalnica, telefon, radijski sprejemnik, barvna televizija, mini bar, klimatizacija). Zelo ugodne cene: enoposteljna soba 62,50 DM, dvoposteljna 92,40 DM. — Vinko Levstik, PH-PALACE HOTEL, Corso Italia 63, I-34179 Gorizia, tel. 04 81 / 82 1 66, telex 461154 PAL GO I.

• V centru Maribora PRODAJ dvostanovanjsko hišo z 800 m² vrta za 20 milj. dinarjev. — Informacije: D 0231 / 25 76 66 ali YU 062 / 85 14 56.

• V Rimskih Toplicah, 3 km od središča, PRODAJ 11 ha veliko kmetijo z gospodarskim poslopjem, vse dobro vzdrževano. Dostop po asfaltni cesti. Informacije: v Sloveniji: 063 / 73 06 92.

• PRODAJ malo hišo z garažo in

vrtom na zelo lepem prostoru 6 km izven Ljubljane. Cena: 55.000 DM. — Informacije po tel.: 02 403 / 32 7 59, BRD.

• Na zelo lepi legi v Spuhlji PRODAJ hišo z gospodarskim poslopjem ter gradbeno parcelo, oddaljeno 3 km od Ptuja, primerna za obrt z nekaj zemlje in s sadovnjakom. — Informacije: Marija Bezjak, Spuhlja 87, 62250 Ptuj / Slovenija.

• Naprodaj HIŠA na zgornji sliki s 64 arov zemlje, ki stoji na najlepšem kraju Oplotnice pri Sl. Konjicah. Cena: 15.000 DM. — Informacije: Stuttgart, tel. 0711 / 735 18 74, BRD.

Pred kratkim je izšel prvi objektivni pregled tega, kar se je med zadnjo vojno v Sloveniji zgodilo.

Stane Kos: STALINISTIČNA REVOLUCIJA NA SLOVENSKEM, 1. del.

Knjiga stane 210 šilingov ali 30 mark oz. enako vrednost v drugih valutah. Naročate jo lahko na naslovu:

Mohorjeva knjigarna, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVEDE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštinih kuponih pristojbino za dvoje pisem za tujino.

smeh je najboljše razkužilo za žolč

Mlada dama nadleguje vrt-narja z vsemi mogočimi vprašanji.

„Kaj naredite proti goseni-cam?“

Vrtnar s stisnjenimi zobmi: „Vse gosenice poberem, grem na sosedov vrt, tam jih šestkrat v zraku zavrtim, da se jim za-čne vrteti in ne najdejo več na moj vrt.“

o

„Rože, ki sem jih včeraj pri vas kupil, so danes že čisto ovenele.“

„Čudno, pri meni so pa cve-tele tri tedne.“

o

„Žal imam na izbiri samo še šest kokoši,“ pravi branjevka.

„To je zame dovolj. Prosim, izberite izmed njih tri najbolj stare!“

„Ali naj jih zavijem?“ se mu-za branjevka.

„Ne, hvala! Vzela bom ostale tri.“

o

„Pravzaprav živimo mi, molji, neumno življenje,“ reče molj molju. „Poleti smo v kožuhih, pozimi pa v kopalkah.“

o

„Moja sestra je objavila v ča-sopisu celo vrsto možitvenih ponudb. Uspeh je bil: ničla.“

„Kako? Saj je vendar dobila moža.“

„Točno. Ničlo.“

o

„Goljufaš! Videl sem, kako si pravkar potegnil iz rokava po-narejeni as.“

„Ja, ampak iz tvojega.“

o

Mlad človek se poteguje pri velikem ameriškem podjetju za mesto prodajavca. „Sem naj-boljši prodajavec na svetu,“ pove šefu in dobi mesto trgov-skega potnika.

Čez štiri tedne gre spet k še-fu.

„Zlagal sem se vam,“ pravi in vrže na mizo blagovni vzo-rec. „Sem le drugi najboljši prodajavec na svetu. Najboljši je tisti, ki vam je prodal tale nič.“

o

„Veš kaj, v tem plašču si pa videti kot gonjač kamel!“

„Ja, posebno če hodiš pred mano ti.“

o

„Bil sem pri vedeževavki.“

„In je uganila tvoje misli?“

„Je. Moral sem ji plačati vnapij.“

o

Župnik pravi znanemu pijan-cu: „Zelo sem vesel, da ste bili sinoči v cerkvi pri blagoslovu.“

„Kaj, tudi tam sem bil?“

od doma

NAJBOLJŠI SO IZSTOPILI.

Pred božičem se je končno pokazalo, da Slovenci niso vražjeverni, ampak vražje ver-ni.

POSAMEZNIKI SO SE RAZVIJA-LI HITREJE KOT DRUŽBA.

Iz brezizhodnega labirinta go-spodarskega poloma nas lah-ko izpelje samo Zveza komuni-stov, ki edina pozna pot, po kateri nas je vanj zmagooslav-no pripeljala.

KONČNI CILJ URADNEGA IN-FORMIRANJA JE UNIFORMI-RANJE.

Včasih sem menil, da je Slove-nija del Jugoslavije, sedaj pa vse češče dobivam občutek, da je Jugoslavija del Slovenije.

RAZVOJ GRE SVOJO POT, MI PA SVOJO.

Glede napredka imamo obču-tek, da smo nekje v njegovem zadku.

TOVARIŠI, KDAJ BOMO POSTA-LI PRIJATELJ?

Krivicе bomo za vsako ceno našli in odlikovali.

POZNAL SEM LJUDI, KI SO BILI DO VČERAJ NESMRтни.

Res je, da nimamo druge izbi-re, ko imamo vas.

BILI STE STRAH IN TREPET, TRE-PET JE UGASNIL, STRAH PA JE VAS IN NAS.

Po PAVLIHI

INVENTURA

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 88 35 64).

P. Andrej Kropelj, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Štefan Ferencak SDB, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Slovenski socialni urad, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222/55 25 75).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirch, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 0032/11/76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Prelat Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. (1) 43 61 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. (1) 42 53 64 43).

Stanislav Kavalir, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

(Tel. 21 70 91 88).

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. 82 91 85 06).

Jože Kamin, 14 rue du 5 Decembre, 57800 Merlebach. (Tel. 87 81 47 82).

François Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8000 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Štefan Antolin, 1000 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pučelj, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Stanko Čeplak, diakon, 4200 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdahler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6000 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 069 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 6800 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7000 Stuttgart 1, Stafflenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 78 8 14).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 8900 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Slovenski dušnopastirski urad, 7906 Blaustein bei Ulm, Felsenstr. 12/1.

(Tel. 07304 - 41 4 53).

Slovenski župnijski urad (Marijan Bečan, Branko Rozman), Liebigstr. 10, 8000 München 22.

NIZOZEMSKA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske: 09 - 32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg. (Tel. 031 - 11 54 21).

Stanislav Cikanek, Thottsgatan 9 B, 21148 Malmö. (Tel. 040 - 23 24 78).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).